

UNIVERSITATEA BABEȘ–BOLYAI CLUJ NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
DIDACTICĂ

LUCRARE DE DISERTAȚIE

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Conf. univ. dr. habil. Vik János

Candidat:

Csergő Erzsébet

Cluj Napoca

2022

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
DIDACTICĂ

Rolul iubirii altruiste
în activitatea angajaților din sistemul de sănătate

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Conf. univ. dr. habil.. Dr. Vik János

Candidat:

Csergő Erzsébet

Cluj Napoca

2022

BABEŞ–BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
RÓMAI KATOLIKUS TEOLÓGIA KAR
RÓMAI KATOLIKUS DIDAKTIKAI TEOLÓGIA INTÉZET

**A cselekvő szeretet szerepe az egészségügyi
személyzet körében**

Dolgozatvezető tanár:

Dr. Vik János
egyetemi docens

Jelölt:

Csergő Erzsébet
II. évfolyam

Kolozsvár,
2022

Tartalom

0. Bevezető.....	5
1. Az ápolásról és az ápolói tulajdonságok fontosságairól.....	7
1.1. Az ápolás korszerű meghatározása és feladatai	7
1.2. Az ápolási folyamat.....	9
1.3. Az ápolóval szembeni elvárások.....	11
1.4. Az ápoló szerepei és funkciói.....	14
1.5 Az ápolói hivatástudat – Florence Nightingale	17
1.6 Ápolók Etikai kódexe.....	19
2. Cselekvő szeretet a keresztény teológia tükrében	23
2.1 Az irgalmasság testi és lelki cselekedetei.....	23
2.2 A cselekvő szeretetről általánosságban	28
2.3 A cselekvő szeretet a szentek életrajzaiban.....	31
2.3.1 Kalkuttai Szent Teréz – Teréz Anya	31
2.3.2 Árpád házi Szent Erzsébet.....	36
2.3.3 Néri Szent Fülöp.....	40
3. Az empirikus kutatás bemutatása	45
I. A kérdésekre adott válaszok összehasonlítása és közös nevezőre hozása az egyes válaszok alapján.	49
II. A kérdésekre adott válaszok különbözőségének a beazonosítása.	52
III. Az interjú alanyok személyes, szubjektív bevonódása a kutatási téma iránt	53
Következtetések	55
Irodalomjegyzék.....	58
Szakkönyvek és tanulmányok	58
Internetes források.....	59
Függelékek	61
Abstract	67

0. Bevezető

„A segítség nemcsak azon segít, aki rászorul, hanem a segítőn is.”¹

A disszertáció téma választását azért is tartjuk kiemelendő fontosságúnak, mert 14 éve az egészségügyi dolgozók életében aktívan részt veszek az oktatással, tanítással és a megélt humánus tapasztalataim átadásával. Úgy gondoljuk, hogy a szeretetről sokan sokszor és sokféleképpen tudunk beszélni.

Ellenben a megélt, cselekvő szeretet egy kissé nehezebb, hiszen itt már nemcsak egy alapfeltételről beszélünk, hanem átadni kell azoknak az embereknek, akiknek épp akkor és ott, vagyis aktuálisan a legnagyobb szükségük van rá.

A teológiai alaptudásnak köszönhetően még nagyobb mélységgel érezzük, hisszük, hogy Isten igazi cselekvő apostolaiává kell, hogy váljunk. Napjainkban egyre gyakrabban találkozunk elkeseredett, remény vesztett és nem utolsó sorban szeretetre vágyó emberekkel, akár közvetlen környezetünkben is. A motivációt, hogy erről a témáról írjunk, a kutatás során legfőképp az sugallta, hogy nap, mint nap, a kórházban gyakorlatozó hallgatók vissza jelzéséből érezzük a nagyfokú szükségét az igazi szeretet átadásának, amit csak cselekvéssel lehet megosztani a rászoruló beteg embereknek a kórházi ágyon, akár a járó beteg rendelőkben, vagy az otthoni beteggondozás során.

Említést kell tennünk arról is, hogy az egészségügyi dolgozóknak bármennyi empátikus érzés van, sajnálatra méltóan egyre több adminisztrációs feladattal terhelik az ápolókat, ami kihatással van a megélt, szeretetteljes teljes idő átadására a beteggel.

A dolgozatunkban szeretnénk kifejteni bővebben, mit is jelent az igazi cselekvő szeretet, és hogy az egészségügyi személyzet mindennapjaiban miért is kihagyhatatlan.

E nélkül úgy gondoljuk, lehet kezelni, ápolni, segíteni embertársainkon, de csak felületesen. Szeretnénk, ha mindenki, aki a segítőszakmában dolgozik, tudná alkalmazni a lelke legmélyéről, mert az nagyfokú és igazi változást hozna a beteg emberek életében. Ezt pedig ők az őszinte hálájukkal jeleznék és így még nagyobb bizalmi kötődés jöhetne létre a beteg ember és az őt gondozó ápolója között.

---

¹ Hans RATH: *Kell egy kis segítség, mondta Isten*, Central Kiadói Csoport, Budapest, 2022, 84.

Befejező alapgondolatként szeretném idézni Kalkuttai Szent Teréz Anyának egy olyan gondolatát, amely mély nyomott hagyott bennem: „A testi betegségekre ott vannak a gyógyszerek, de a magányt, kétségbeesést és reménytelenséget egyedül a szeretet képes meggyógyítani. Sokan vannak a világban, akik egy darabka kenyérré éheznek, de még többek olyanok, akik egy kis szeretetre”²

A dolgozatunk a téma mélyebb megvizsgálása érdekében két alaprészből tevődik össze: egy első részből, amely a téma elméleti részét teszi ki és tartalmazza egészségügyi és teológia szempontból is a téma kutatását. A tulajdonképpeni első fejezet arra keresi a választ, hogy mi a feladatköre egy egészségi dolgozónak és milyen alapvető kompetenciákkal kell, hogy rendelkezzen, és melyek azok az elvárások, amelyeknek meg kell feleljen. Az elvárások mellett részletezésre kerül az orvosi etika kódex tanulmányozása, valamint maga az ápolási folyamat leírása, amely arra hivatott, hogy bemutassa a betegápoló és beteg, illetve környezete közötti interakciót.

A második fejezetben továbbá foglalkozunk az irgalmasság testi lelki cselekedeteivel, és olyan szenteket próbáltunk példaként felhozni, akik a lehetetlen helyzetekben is úgy tudtak fordulni a betegekhez, hogy nem feledkeztek meg arról, hogy ők is Isten képmásai és egyenlő joggal rendelkeznek minden nemes emberrel. Különböző korokból választottunk szenteket, és alapul a választásnak az szolgált, hogy hogyan végeztek orvosi ellátást az irgalmasság testi lelki cselekedeteit alapul véve és megélve.

Dolgozatunk kutatási részében, a tulajdonképpeni harmadik nagy fejezetben, arra voltunk kíváncsiak, hogy mennyire van a cselekvő szeretet jelen a székelyudvarhelyi egészségügyi dolgozók körében. Ennek megállapítására kvalitatív kutatást végeztünk, amelyben négy interjú alanyt szólítottunk meg, annak érdekében, hogy mennyire van jelen a cselekvő szeretet mindennapi betegápolásuk során. Mennyire fedí egymást a cselekvő szeretet és a betegellátás a hétköznapiakban. Ugyanakkor a következtetések levonásából napfényre kerül az is, hogy mennyire van jelen a mai ápoló életében a hivatásként megélt cselekvő szeretet.

---

² Citatum, in: <https://www.citatum.hu/idezet/21143>, 2022.06.20.

1. Az ápolásról és az ápolói tulajdonságok fontosságairól

A dolgozatunk első fejezete a dolgozat első kérdéskörét járja körbe, hogy miben áll az egészségügyi dolgozó személye és tevékenysége. A fejezet a kérdéskört a következő szempontok szerint tárgyalja: az ápolás korszerű meghatározása és feladatai, a különböző ápolási elméletek, az ápolási folyamat elsajátítása, ismeretei, céljai, tartalma, módszerei. Továbbá az ápolóval szemben támasztott elvárások és az ápolói tulajdonságok kerülnek nagytitók alá.

1.1. Az ápolás korszerű meghatározása és feladatai

Az ápolásnak számos meghatározásával találkozhatunk a szakirodalom tanulmányozása során. Azért fontos, hogy többféle értelmezési keretet ismerjünk, mert így pontosabban meghatározható az ápolás fő tevékenysége és célja. A következőkben összehasonlításként kiemelünk olyan ápolói modelleket, amelyek különböző elméleteket írnak le az ápolásról és annak kiemelendő szükségességéről.

Hildegard Peplau elmélete (1952): szerinte az ápolási cél a beteg és családja segítése, nevelése. Ezért ki kell alakítani olyan ápoló és beteg köztikapsolatot, amely során a támogatás és a tanácsadás szerepel. Az ápoló megfelelő magyarázatot kell adjon, a hozzá forduló segítséget kérő betegnek, megbeszélve a betegségét, problémáját. Így segíti a beteget, hogy megértse betegségének okát és a lehetséges megoldások szükségességét.

Virginia Henderson elmélete (1964): az alapvető szükségleteket tartja fontosnak. Fogalmát az ápolásnak így határozza meg: „Segíti az egészséges vagy beteg egyént egészségét megtartó vagy helyreállító (vagy a békés halálra irányuló) mindazon tevékenységében, amelyet maga végezne, ha erejéből, akaratóból és tudásából erre telnék. Mindezt úgy végzi, hogy a beteg minél előbb ismét függetlenné válhasson.”³

Megközelítésében az ápolói tudományág különállóságának fontosságát írja le. Henderson felsorolja az alapszükségeket, amelyekkel az ápolás tanulmányozása során úgy találkozunk, mint a *Henderson féle 14 alapszükséglettel*.⁴

---

³ Patricia A. POTTER – Anne Griffini PERRY (szerk.): *Az ápolás elméleti és gyakorlati alapjai*, Medicina könyvkiadó RT, Budapest, 1999, 29.

⁴ NAGY Ildikó: *Szociális Gondozó/ Ápolástan jegyzet*, 2009 in: <http://szocialis-gondozo.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=778633>, 2022.03.19.

A 14 alapszükséglet felsorolását Henderson a következőképpen írja le:

- normális légzés
- megfelelő evés és ivás
- a salakanyagok kiürítése
- megfelelő mozgás
- pihenés és alvás
- megfelelő öltözködés, ruházat, levetkőzés
- normális testhőmérséklet
- a bőr tisztán tartása, testi higiénia megtartása
- a környezeti veszélyeknek az elkerülése
- a helyes kommunikáció és kapcsolattartás
- a vallás gyakorlása
- a helyes munkavégzés
- rekreációs tevékenységekben, játékokban való tevékenység
- az ismeretszerzés és tanulás

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az alapszükségletek fontosak az egyén helyes és megfelelő egészséges életmódjának a megtartásában, hogy megfelelő előrehaladást tudjon magáénak. Az általános alapszükségletek megfigyelése, követése és segítése a rászoruló és az önmagáról nehezen ellátó beteg életfenntartásának és gyógyulásának érdekében elengedhetetlenek.

Ida Orlando elmélete (1961): Orlando nézőpontját tekintve, az ápolás során a beteg azon helyreállítása kerül középpontba, amely a feszültség megszüntetésében, a produktivításban bontakozik ki. Az elméletében központi helyet foglal el, hogy az ápoló miként kell reagáljon a beteg közvetlen igényeinek a segítségével. Az első teendő a felmérés elvégzése annak érdekében, hogy melyek a szükséges elvégzendő feladatok, amelyek a beteg szorongásának csökkentésében segítségére lehetnek. Ezt követően célirányosan, szándékosan gondoskodik, hogy a feszültség/szorongás megszüntetése sikerrel járjon. E modell elméletének három elemét szükséges kiemelni: a beteg viselkedése, az ápoló visszajelzése és az ápolói tevékenység helyes elvégzése.

Dorothy Johnson elmélete (1968): Johnson elméletének a fontossága azt tárja elénk, hogy a beteg a betegségéhez miként tud alkalmazkodni. A stressz hatások hogyan befolyásolják a beteg akkomodációs képességét. E modell szerint láthatjuk, hogy az

ápolási cél a szorongás, a negatív stressz csökkentése. Mindezek a beteg felépülésének segítése, könnyítése érdekében történnek. A viselkedésformák szerint a betegekre vonatkozólag a következő szükségleteket fogalmazza meg:

- a biztonság kialakulására vonatkozó törekvés szerinti viselkedés
- a törődést, gondviselést kereső viselkedés
- megfelelő táplálkozás a társadalmi és kulturális elvek szerint
- a salakanyagok megfelelő kiürítése
- a nemi identitás és a korcsoportoknak megfelelő viselkedés
- önvédekezési viselkedés

A felsorolt viselkedési rendszerekből kiindulva megállapítható, hogy az ápolónak ismernie kell a beteg szükségleteit. Amint láthatjuk az ápoló nagyfokú szaktudással és empátikus készséggel kell rendelkezzen annak érdekében, hogy fel tudja ismerni a beteg alkalmazkodásának a zavarát. A felismerés után Johnson elmélete a problémamegoldó ápolást tartja fontosnak.

A teljesség igénye nélkül a fenti meghatározásokat elemezve elmondhatjuk, hogy az ápolás tudomány és egyben művészet is, elvárja a diszciplínákra specifikusan jellemző készségek, képességek, a megértés, és a szaktudás alkalmazását, de ugyanakkor a beteg szempontjában lényeges a felé tanúsított viselkedésforma is.

A fentiekben bemutatott különböző elméleti modellek segítséget nyújtottak az ápoló és beteg közötti reakció tisztázására, az ápolási tevékenység felmérésében, megtervezésében, végrehajtásában és kiértékelésében. Ezek megléte eredményezi magát az ápolási folyamatot, ami a következő alfejezetben kerül bemutatásra.

1.2. Az ápolási folyamat

Az ápolási folyamatra úgy kell gondolnunk, mint egy problémamegoldó folyamatra, amely a következőket foglalja magába:

- kölcsönhatás a beteggel
- ápolói tevékenységekben való pontos, szisztematikus döntéshozatal
- kiértékelés, az ápolói tevékenység hatékonyságának megfelelően

A következőkben rövid leírást szeretnénk nyújtani az ápolási folyamatról. Ennek érdekében tudnunk kell, hogy az ápoló szisztematikus információgyűjtést kell, hogy elvégezzen a betegről az eredményes ápolás megvalósítása érdekében.

Az ápolási folyamat definíciója az Egészségügyi Világszervezet szerint a következőképpen hangzik: „Az ápolási folyamat az egyének, családok és /vagy közösségek egészsége érdekében végzett jellegzetes ápolási beavatkozások rendszere. Magában foglalja a tudományos módszerek alkalmazását a beteg vagy kliens, család vagy közösség egészségügyi szükségleteinek meghatározására, a szükségletek kielégítésének tervezését, az ápolási tevékenység megvalósítását és az eredmények értékelését.”⁵

Az ápolási folyamattal kapcsolatban ki kell emelnünk annak fontosságát, hogy az ápolási szükséglet megállapítása nagymértékben függ a helyes információgyűjtés sikerességétől. Az adatgyűjtés módszerei közül érdemes megvizsgálni a téma szempontjából a megfigyelést és kommunikációt.

A megfigyelés az információgyűjtés, adatgyűjtés során már elkezdődik. Egy pár fontos megfigyelési fázist szeretnénk kiemelni:

- a beteg arcának megfigyelése, a bőre, a testhelyzete
- a beteg együttműködése, viselkedése, magatartása
- az életjelek megfigyelése (légzés, pulzus, vérnyomás, testhőmérséklet)
- a testváladékainak megfigyelése (vizelet, széklet)
- a testsúlyának megfigyelése
- a fájdalomának megfigyelése, jellege
- a beteg tudatállapota

Az ápoló a helyes megfigyelés során olyan információk birtokában jut, melyek nélkülözhetetlenek az alapszükségletek felmérésében.

Kommunikáció: kétféle kommunikációt említ a szakirodalom, mindkettő a beteggel kapcsolatos információgyűjtést foglalja magába.

Ebben az értelmezési keretben a *direkt* kommunikáció azt jelenti, hogy az információ tartalma hogyan zajlik az ápoló és a beteg között, az ápoló és a hozzátartozó között, az ápoló és az orvos között. Az *indirekt* kommunikáció pedig arra vonatkozik, hogy

---

⁵ NOSZA Magdolna (szerk.): *Ápolástani alapismeretek*, Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskola Kar, Főiskolai Jegyzet, Budapest, 2006, 88.

bizonyos írásos dokumentációanyag alapján tudjuk meg a szükséges információkat a betegről. Elmondhatjuk, hogy az ápoló számára elengedhetetlen a helyes beszélgetési mód és a bizalom megnyeréséhez szükséges ápolói tulajdonságok kialakítása, amelyekkel majd a dolgozat külön fejezetében foglalkozunk.

A helyesen megtervezett ápolási folyamat a betegnek, a hozzátartozóknak és az ápolónak is a javát szolgálja. Fontosnak tartjuk kiemelni a szervezettséget, a pontosságot és a figyelmet, amely főleg a beteg panaszaira terjed ki, és őt helyezi a központba.⁶

Eddigiekben magát a munkamenetét helyeztük előtérben, a következőkben az ápoló személye kerül előtérbe.

1.3. Az ápolóval szembeni elvárások

A gondozás és ápolás céljait áttekintve láthatjuk az ápolói feladat sokrétűségét. Az elméleti alapok megtanulása, elsajátítása az iskolákban történik, de a pontos, lelkiismeretes munkát a beteg emberekkel való ápolás során, a gyakorlatban lehet igazán megtapasztalni.

Az ápolóval szembeni elvárások nemcsak a személyiségjegyekben nyilvánulnak meg, hanem kiterjednek a helyes megjelenés, attitűd tényezőire is. A betegápolónak kötelessége, hogy a rászoruló betegnek a segítője, támogatója legyen és a vele együtt dolgozó orvosnak a bizalmas támogatója. A beteg bizalma nemcsak az orvosa iránt kell, hogy megmutatkozzon, hanem az őt ápoló személyzet iránt is.

Az ápolást, mint különálló tudományágat tanulmányozva láthatjuk, hogy ápolóként fontos az orvosi beavatkozásokat követő gyakorlati tevékenység. Ebben az ápolói tevékenységben kiemelkedő szerepet kap a pontosság, a rendszeresség és a felelősség. Az ápoló és a beteg közötti kapcsolatban nagyon fontos az első találkozás alkalmával szerzett impresszió.

Így alkot véleményt a beteg az őt gyógyító személyekről. Ez nagyban befolyásolja a majd későbbiekben kialakuló együttműködést, illetve a bizalom kialakulását. Megállapíthatjuk, hogy nem közömbös az ápoló első fellépése, magatartása, megjelenése. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy ez a viselkedési forma természetességet kell, hogy tükrözzön a beteg számára.

---

⁶MILLIKEN, Mary Elizabeth – CAMPBELL, Gene: *Mindennapos betegápolás*. Az ápolónői hivatás kézikönyve I-II, Medicina könyvkiadó Zrt, 2006, 125-153

A betegnek döntő szempont, hogy érezze az őt gondozó, ápoló személyek részéről, hogy foglalkoznak vele és fontos számukra a betegségének a gyógyítása. Az ápoló személyzet külső megjelenése kihagyhatatlan, mivel ez befolyásolja a beteggel való beszélgetést. Itt meg kell említenünk az ápolói küllemet is, amely magában foglalja a tisztaságot, ápoltságot. Természetes követelményként állíthatjuk, hogy az ápoló személyi higiéniéje a testi tisztaságra, öltözékére egyaránt ki kell, hogy terjedjen.

A továbbiakban kitérnénk külön a személyiségjegyekre, amelyekkel a betegek nap, mint nap szembekerülnek az ápolás tevékenység során.

A felsorolt tulajdonságok gyakorlását, betartását nemcsak a betegek várják el az ápolóktól, hanem a betegek hozzátartozói, a munkatársak, és nem utolsósorban az egészségügyi rendszabályzat, törvény is.

Az ápolói tulajdonságokat, személyiségjegyeket vizsgálva a jelen dolgozat szempontjából kiemeljük Dr. Bokor Nándor felsorolását:

- *A pontosság kialakítása:* nemcsak erényként, hanem követelményként is megjelenik. A betegek jogos elvárása, hogy amit az ápoló megígért, azt pontosan teljesítse is. A pontosság hiánya kiváltja a betegből a bizalom elvesztését vagy csökkenését az ápolójával szemben.
- *Empátiás attitűd:* az ápolói tulajdonságok közül az empatikus készség a legfontosabb a betegápolás tevékenysége során. Az empátiás viszonyulás megkéri az ápoló részéről, hogy a beteg lelki világába beleképzelje és bele is érezze magát. E tulajdonság megléte az ápolónak segítségül szolgál a beteg szereppel történő azonosulásában.
- *Helyes megfigyelőképesség:* alátámaszthatjuk e tulajdonság fontosságát azáltal, hogy az ápolási folyamat pontos, szisztematikus végrehajtásához nélkülözhetetlen az ápoló részéről a jó megfigyelőképesség. Ez maga után vonja, hogy a gyógyítás során döntő fontosságú a beteg pontos, helyes megfigyelése.
- *Megbízhatóság:* elmondhatjuk, hogy az ápoló megbízhatósága a pontosságából adódóan jön létre. Az ápolói tevékenység egészére kiterjed. A megbízható ápoló a következő elvárásoknak felel meg:
  - az orvos utasításainak helyes végrehajtása

- a betegség tüneteinek pontos, rendszeres megfigyelése, regisztrálása
  - az orvos által előírt kezelések elvégzése az előírt időben
- *Felelősségtudat:* fontos kitérnünk e tulajdonságra, mivel az ápoló egyénileg felel a munkájáért. A felelősség az ápolási hivatás során az egyik legfontosabb követelmény, akárcsak a felelősségérzet. A beteg testi, lelki gondja az ápolás ideje alatt, az egészségügyi személyzet felelőssége is.
  - *Együtműködési készség:* az ápolási hivatás hatékonysága a csapat munka eredménye. Az orvos és ápoló szakmai tevékenysége, együttműködése mindkét részről felelősséget igényel. Ez a fajta, professzionizmuson alapuló kooperáció a beteggel való kapcsolatot is eredményessé teszi, ami a gyógyulására pozitív hatással van. Mindehhez szakmai tapasztalat és egyéni kvalitás szükséges.
  - *Tapintatosság, tiszteletudás:* követelményként mondhatjuk e tulajdonságot is, hiszen ha a beteg nem úgy viselkedik, ahogyan szeretnénk, akkor is az udvariasság az ápolói tulajdonságok egyike kell, hogy legyen. Az ápoló tapintatossága, tiszteletudásának kifejezése többször meg tudja változtatni a beteg magatartását.
  - *A betegek pártatlansága:* kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a betegek megkülönböztetése akár ápolási teendőkben, akár a kórházban való elhelyezésben megkülönböztetésnek minősül. A betegek gyógyítását a betegség súlyossága kell meghatározza.⁷

Összegezve megállapíthatjuk, hogy az ápolónak a medicinális szaktudás mellett nagy szüksége van a beteggondozás, betegápolás iránti magatartásminták, viselkedési formák elsajátítására. Az ápoló józan ítélőképessége, humorérzéke, türelme, megértő viszonyulása, jóakarata, gyors helyzetfelismerése a betegekkel való ápolói tevékenység folyamatának a szerves részei. Fontos megnevezni, a betegséget, amikor a diagnózis megtörténik.

Megtörténik így a kaotikus helyzete átalakul egy biztosabb ponttá és reményt is tud találni a gyógyulása érdekében. Azt is mondhatjuk, hogy a betegápolása legszebb és a legnehezebb hivatások egyike. Az ápolás során az ápoló sok szorongással,

---

⁷BOKOR Nándor: *Általános ápolástan – gondozástan*, Vol I., Egészségügyi szakközépiskolák és szakiskolák szakkönyve, Medicina, Budapest, 1991, 65-70

stresszhelyzettel, lelki megpróbáltatással találkozik. Ezért folyamatosan biztosítani kell fizikai és szellemi erőnlétének a forrásait.⁸

1.4. Az ápoló szerepei és funkciói

Az ápolási folyamat kérdéskörének körbejárása, valamint az ápolóval szembeni elvárások megvizsgálása után, még mélyre hatóbban megvizsgáljuk magát az ápoló személyét a szerepei, hivatástudata és az etikai kódex tükrében.

Amikor az ápolói szerepekre gondolunk, elmondhatjuk, hogy a mai ápolóknak a tudása, felkészültsége és jártassága igen sokrétű. Régen az ápoló csak a sajátos feladatok elvégzésének kellett megfeleljen nap, mint nap, illetve annak, hogy a betegeknek a gondoskodást és a kényelmét biztosítsa. Ezt napjainkban már úgy mondhatjuk, hogy a szakmai változás miatt többféle szerepet kell betöltsenek az egészségügyben dolgozó ápolók, hiszen a feladatkörükhöz tartozik az egészségnevelés, a prevenció és a beteg ember egészéről való teljes gondoskodás is. Emellett szerep körébe tartozik a szeretet átadása a betegeknek és hozzátartozóknak egyaránt. A következőkben bemutatjuk a különböző ápolói szerepeket:

- A betegek gyógyulásának a folyamataiban az ápoló közvetlenül támogatást nyújt annak érdekében, hogy a beteg visszanyerhesse egészségét. A betegellátás holisztikusan valósul meg, ami magában foglalja a beteget és családját is, úgy az érzelmi, mint a szociális jólétének visszanyerésében.⁹

- Mielőtt döntéseket hozna az ápoló, értelmeznie kell az összes adatot, amely a rendelkezésére áll. Aztán kiválasztja a legjobb megoldást, amely a beteg számára fontos szempont. Itt említést kell tennünk arról, hogy a döntéseit elsősorban az orvossal kell, megbeszélje, aztán a beteggel és a családjával.

- Fontos részleteznünk, hogy a beteg számára a biztonságos környezet megteremtése kihagyhatatlan feladat, amit az ápoló védelmezően kell, képviseljen. A testi – lelki – szellemi megbetegedés megelőzését, vagyis a teljes emberre vonatkozóan történő egészségi problémát tekintve, figyelembe kell veyük, hogy az ápolónak önálló döntései lehetnek, itt megemlíthetjük a kezelés káros

---

⁸KOPP Mária – BERGHAMMER Rita (szerk.): *Orvosi Pszichológia tankönyv*, 2003, 333-335

⁹MILLIKEN, Mary Elizabeth – CAMPBELL, Gene: *Mindennapos betegápolás. Az ápolónői hivatás kézikönyve I-II*, Medicina könyvkiadó Zrt, 2006, 228-231

mellékhatásainak időben való észrevételét. A beteg embernek jogai vannak, így az ápoló feladata, hogy védelmezze és segítse ezeknek a jogoknak az érvényesítését.

- Ki kell emelnünk, hogy az irányító ápoló az egészségügyi team tagjainak a munkáját felelősségteljesen ellenőrzi, követi és folyamatosan figyeli. Az erőforrásait célszerűen és logikusan használja fel, majd mindezeket összehangolja, és ezzel tudja segíteni a betegellátó tevékenységet.¹⁰

- Nem szabad figyelmen kívül hagynunk az ápolói oktató munkát. Úgy a megelőzés, mint a betegek gyógyítása, kezelése során nem lehet elkerülni az ápolás feladatkörében történő oktatást. Egy pár példát szeretnénk bemutatni, hogy melyek a kihagyhatatlan oktatói feladatok az egészségügyi dolgozók körében: az újszülött korban lévő táplálás, amely magába foglalja a természetes táplálást (a szoptatást) vagy a mesterséges táplálást, mellyel kapcsolatban meg kell tanítani az édesanyáknak a tápszer helyes használatát. Az e feladatot elvégző ápoló nemcsak a szakmai tudása által kell segítséget, oktatást nyújtson az anyukának, hanem éreztetnie kell az odaadó szeretetét is. A cukorbetegség számára nagy segítség, amikor az ápoló az inzulin injekció beadásának a megtanítását nemcsak oktatói feladatként tanítja meg, hanem a cselekvő szeretet átadását is érezteti a beteggel.¹¹

- Nagy hangsúllyal kell kiemelni az ápoló részéről való megnyugtatót, ami által a beteg lelki és érzelmi támogatásban részesül. A terápiás kezelések, célok elérésének az érdekében pártfogásra szorul a beteg.

- Különös figyelmet fordít az ápoló a betegek jogaira, és megértéssel viszonyul a beteggel szembeni jogi kötelezettség, illetve a felelősséggel szemben.

---

¹⁰ BOKOR Nándor, *Általános Ápolástan és Gondozástan*, Medicina könyvkiadó, 2013-2014, 52-65.

¹¹ Patricia A. POTTER – Anne GRIFFIN PERRY (szerk.): *Az ápolás elméleti és gyakorlati alapjai*, Medicina könyvkiadó RT, Budapest, 1999, 38-43.

- Fontos kitérjünk a kötelező bizalmas betegellátás ismeretére is, hiszen a bizalom nélkül nem lehetséges a szeretetet teljes ápoló és beteg közti kapcsolat létrejötte¹²

- Nagy jelentősége van a megfelelő kommunikációnak az ápoló részéről a beteg, a hozzátartozó szükségleteinek kielégítése segítségével.¹³

A gyógyítói munka során többször felteszik a kérdést az ápolók, akik ezt a hivatást választották, hogy adott esetben milyen volt a magatartásuk, amire később figyelnek fel és milyen ok húzódnak meg a döntésük hátterében, a következő hasonló eset alkalmával mi vezetne a célszerűbb magatartáshoz?

A magatartás elemei, mint például a gesztusok, kifejezések, hangok összhangban vannak-e azzal a kifejezett tartalommal, amelyet a beteg felé kell eljuttasson az ápoló? Ugyanis alapkövetelményként kell megélni az ápolói hivatástudatot, ahogy az Ápoláslélektan szerzője Dr. Helembai Kornélia is megemlíti: „Az alapkövetelmény egyértelmű: szakmai tudás, hivatásszeretet és az emberekkel szeretettel, felelősséggel való bánni tudás. Az a kívánatos, hogy ezek birtokában mindenki önmaga alakítsa ki saját ápolói stílusát. Tulajdonképpen így válik képessé valaki arra, hogy a rábízottakat, vagy a hozzáfordulókat valóban hatékony módon tudja támogatni.”¹⁴

Szükséges kihangsúlyoznunk, hogy az ápolók jelleme úgy a magatartásukban, mint a cselekvéseikben nyilvánul meg a betegellátás során. Szeretetteljes ápolás nem tud létezni a nélkül, ami az ápoló jelleméből adódik, s itt megemlíthetjük az alázatot. Ez az érték a legfontosabbak közé tartozik az életükben.

A beteg emberekkel való törődéshez többek közt nagy szükség van az alázatra, a legemberibb hivatásnak ezért is nevezik az ápolói hivatást a világban. Az alázatos ápolói hivatás csak úgy tud megvalósulni, ha összességében az emberi értékeket figyelembe véve szeretettel társítják az ápolók a munkásságuk során.

---

¹² Patricia A. POTTER – Anne GRIFFIN PERRY (szerk.): *Az ápolás elméleti és gyakorlati alapjai*, Medicina könyvkiadó RT, Budapest, 1999. 38, 130

¹³ Susan SMITH: *Kommunikáció az ápolásban – Vezérfonal az ápoló önérvényesítő és felelősségteljes kommunikációjához*, Medicina könyvkiadó, 2015, 38-46.

¹⁴ HELEMBAI Kornélia: *Ápoláslélektan. Egészségügyi szakközépiskolák és szakiskolák tankönyve*, Medicina, Budapest, 1993, 86-87.

1.5 Az ápolói hivatástudat – Florence Nightingale

„Ha valaki olyan életet él, amely mindenki számára fejlődést hoz, és ez a fejlődés állandó, nem hal meg vele, az ilyen ember életét Igaz Életnek nevezhetjük.”- olvashatjuk Florence Nightingale életművéből, és ez nagyon kiemelendő az ápolói hivatás során.¹⁵

Lényegesnek tekintjük, hogy az ápolás legfontosabb személyiségének, Florence Nightingale-nek életéről írjunk a disszertáció során, hiszen neki köszönhető az ápolási hivatás létrejötte. 1820-ban született Firenzében, kiemelkedő műveltség jellemzi az életútját. Nightingale a kibontakozás útját kereste, folyamatos nyugtalanság vette körül és az élete értelmét kereste annak ellenére, hogy teljesen tudatában volt annak, hogy sok tanulás vár rá. Háborgott azon női szerepek ellen, amelyek miatt nők beskatulyázva élték az életüket, ő abban hitt, hogy neki valami különlegesebb életút van szánva. Összesen négy házassági ajánlatot is visszautasított, miután az Isten hangját hallotta, ahogy sétálgatott a birtokuk udvarán.

Nem tudta, hogy hol szolgálhat és kereste az útját már tizenéves korától, az útkeresésese alatt a segítsége kiterjedt a gyermekek ápolására, mesék olvasására, a rokonságában lévő betegeknek a támogatásában nagy szeretettel tevékenykedett, és azokat sem hanyagolta el, akik a környezetében éltek. Annál különlegesebb érzést nem ismert Florence Nightingale, mint amikor tudott segíteni a rászorulókon.¹⁶

Kertész Erzsébet könyvében rávilágít arra, hogy a háború alatt a sebesültek ápolói ellátásában Nightingale lámpával járt a betegek között a folyósokon és az a végtelen szeretet, amivel rendelkezett, napjainkig megmutatkozik az ápolók körében. Az ő élete sok ápolónak példaértékű, annak ellenére, hogy napjainkban a betegápolás struktúrája teljesen más irányt mutat.¹⁷

Amikor betekintést kapunk Florence Nightingale ápolói munkásságába, kiemelendő fontossággal hangsúlyoznunk kell az emberi mosolyt, cselekvő szeretetet, és az emberi kedvesség lényegességét. Nightingale szerint az ápolónak két nagy fegyvere létezik, amelyből az első a szeretet ereje, a második pedig az igazi szaktudás, szakértelem. Az

---

¹⁵ DOBA Éva, *Florence Nightingale - a lámpás hölgy*, in: Új Akropolisz Filozófia Iskola, in: <https://www.ujakropolisz.hu/cikk/florence-nightingale-lampas-holgy>, 2022.04.30.

¹⁶ DOBA Éva, *Florence Nightingale*, in: <https://www.ujakropolisz.hu/cikk/florence-nightingale-lampas-holgy>, 2022.04.30.

¹⁷ KERTÉSZ Erzsébet, *A lámpás Hölgy, Florence Nightingale élettörténete*, Móra könyvkiadó, 2001, 28-34.

életébe történő rövid betekintés nyomán, azt tudjuk kiemelni, hogy kiterjesztette azt a tényt, miszerint az alapvető emberi méltósághoz mindenkinek joga van, úgy a vallási, mint a nemzetiségi hovatartozástól függetlenül.¹⁸

Ha végig olvassuk az ápolói hivatásának az eseményeit, előtérbe helyezhetjük az önzetlenségét, amellyel minden ápolónak kötelessége rendelkezzen. Majd folytatólagosan az embertársunk iránti szeretetet, amelyet a Florence életének követőiként, példamutatásként az egészségügyben dolgozók feltehetőleg minden beteggel szemben tanúsítanak. „*Az ápolónő munkája háromszoros érdeklődést kíván: szellemi érdeklődést az eset iránt, szívbeli érdeklődést a beteg ember iránt, szakmai érdeklődést a gyakorlati munka technikája iránt.*”¹⁹

A saját meglátásunk alapján az ápolók e három érdeklődést prioritásuknak kell tekintsék a munkájuk, hivatásuk során. Erről szól a cselekvő szeretet átadása a beteg emberek számára, amit egy olyan kincsnek is nevezhetünk, amely az ápolók különleges képességének tekinthető.

Olvashatunk többek közt arról is, hogy az ápolók a betegágy mellett spirituális meggyőződéssel kellene, hogy rendelkezzenek, aminek következtében ápolói tevékenységük magukba foglalják a beteggel együtt töltött imádkozást, a minőségi időt, az őszinte meghallgatást, érzelmi támasznyújtást, a beteg saját hitének elfogadását. Amint Nighingale is említi, a kedvesség az ápoló részéről gyógyír a betegek számára, és ezáltal a szenvedésben való értelemkeresés útját, a gyógyulási reményt is együtt könnyebb megtalálni.²⁰

Összegzésként elmondhatjuk, hogy nem a betegséget kell gyógyítani-ápolni, hanem a betegséggel küzdő embert, épp ezért az ápolóknak az alázatossága, az önfeláldozói szolgálatkészsége, az empaticussága és a segítőkészsége létfontosságú. Úgy a test, mint a lélek ápolását fontosnak tartja az ápoló és így éjjel-nappal gondoskodik a betegekről, ezért is nevezzük a legszebb és egyben a legnehezebb hivatásnak a betegápolást, beteggondozást.

---

¹⁸ N. Sz.: Szimpatika gyógyszertár, *A lámpás hölgy – Florence Nightingale*, in: <https://szimpatika.hu/cikkek/7718/a-lampas-holgy>, 2022.04.30.

¹⁹ Anna FLORI: *Az ápolók világnapja örzi Nightingale születésnapját*, in: Euronews, <https://hu.euronews.com/2020/05/12/az-apolok-vilagnapja-orzi-nightingale-szuletesnapjat>, 2022.04.27.

²⁰ ZSOLNAI László: *A spiritualitás szerepe a segítőszakmák megújításában*, in: https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2021/04/MT_2021_1-ebook.pdf#page=11, 2022.04.30.

1.6 Ápolók Etikai kódexe

Az ápolói etika valójában a helyes és helytelen ápolói magatartással, az ápolói személyiség erősségeinek és gyengeségeinek tudományos elemzésével foglalkozik. Az egészségügyi etika alapjaihoz célként szorosan hozzátartozik a betegnek és családjának, a közösségnek a jóléte, úgy szomatikusan, mint pszichésen és szociálisan.

Kiemelendő az ápolók etikájának a leírásában, hogy az elvek betartása a gondozás, ápolás során nélkülözhetetlen. Ezek az elvek²¹ a következők:

- a függetlenség, önállóság elve
- ne ártson az ápoló a betegnek elve
- a nagylelkűség elve
- a méltányosság elve
- a professzionalizmus elve²²

Az egészségügyben dolgozók szakmai követelményeit az Etikai kódexben határozzák meg. Az ápolói gondozás során az élet legkényesebb, legbensőségesebb perceiben szoros kapcsolatban kerül egymással a beteg és az ápoló. Az etikai kódexben külön leírtakat, mindazt, ami az ápolók számára fel van dolgozva, a beteggondozás során be kell tartaniuk és az elveket követniük kell. Az ápolók nemzetközi tanácsának etikai kódexe kimondja, hogy az ápolónak négy alapvető feladata van:

- egészség előmozdítása
- a betegségek megelőzése
- az egészség helyreállítása
- a szenvedés enyhítése²³

Az egészségügyi etika alaptételei²⁴, amelyeket a beteggondozók, betegápolók is figyelemmel kell kísérjenek, a következők:

---

²¹ ROZSOS Erzsébet, *Ápolásetika*, Medicina könyvkiadó, 2000, 46-49.

²² OLÁH András: *Az ápolástudomány tankönyve*, Medicina könyvkiadó, Budapest, 2012, 216-218.

²³ SIPOS Ilona Magdolna: *Ápolási szükségletek és a betegmegfigyelés szempontjai. Az ápolás etikai szabályai, a betegek jogai*, in:

https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_es_szkozrendszerenek_kialakitasa/2_1851_016_101030.pdf, 2022.04.28.

²⁴ MAGYAR EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓI KAMARA: *Etikai Kódex: Az egészségügyi szakdolgozókra vonatkozó etikai szabályok*, in: http://www.meszk.hu/upload/meszk/document/meszk_etikai_kodex_2011.pdf, 2022.04.30.

- az egyén tiszteletben tartásának fontossága
- a betegek jogait elfogadni és tisztelni
- a jó cselekedetek kamatoztatása
- nagylelkűnek, támogatónak, adakozónak lenni
- a beteg érdeke a legfontosabb erkölcsi érdek
- ha bármilyen bűncselekmény valósulna meg a beteggondozás során, azt az ápolónak kötelessége visszautasítani
- az ápoló egyéni véleményét nem kényszerítheti a betegre, legfőképpen a vallási, ideológiai, közéleti nézetét tekintve
- a titoktartással együtt a betegek magánjellelű problémáit bizalmason kell kezelnie az egészségügyi dolgozónak

Az ápolói etika célirányosan segít a döntéshozatalban, az ápolói tevékenységek meghatározásában, az ápolói célok kitűzésében.

Összefoglalva az Ápolók Nemzetközi Tanácsának tagjai meghatározták a következő ápolói felelőségeket²⁵, amelyet a beteggondozók szükséges, hogy biztosítsanak:

- mindent meg kell tenni az egészség elősegítése érdekében
- a betegség preventív lépéseinek betartása
- az egészség helyreállításának fontossága
- a szenvedés csillapítása

„A betegség lelassít, időzésre kényszerít az élet útján, de sohasem állíthat meg, hiszen életutunk bizonyossággal halad a jó Isten felé. A betegség ideje a magunkba nézés és a Jóistennel való beszélgetés ideje lehet – ha vállalkozunk erre.”²⁶

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy betegek ápolása és gondozása nagyfokú emberszeretet, szaktudást és türelmet követel meg az egészségügyi dolgozók részéről. Elsősorban a korszerű meghatározások és ápolási modellek megfogalmazták az elméleti szabályokat, amelyeket a szakápolók a beteggondozásban kell, alkalmazzanak.

---

²⁵ OROSZ Gábor Viktor: *Segítségnyújtás és felelősségvállalás*, Teológiai és bioetikai szempontok az ápolás- és gondozásetikában, in: *Lelkipásztor – Evangélikus teológiai szakfolyóirat*, 95. évfolyam, 2022/2, 51-59, https://www.lutherkiado.hu/images/pdf/LP/2020/LP_202002.pdf, 2022.04.30.

²⁶ HOMA Ildikó, *Veled vagyok mindennap. Útitárs a betegségben*, Verbum, Kolozsvár, 2017, 7.

Nagyfokú empátiás készség, kiváló emberség hangsúlyozása szükséges az ápolói tulajdonságok és szerepek elsajátításhoz.

Amint a fenti fejezet leírásában is láthatjuk a betegek gondozásához és az ápoláshoz az emberszeretet mellett széleskörű szaktudás válik szükségessé, ahhoz, hogy az átadott szeretet emberi cselekvésként tudjon működni a rászorulóknak életében.

A beteg és ápolója közt a legszorosabb köteléknek több fontos tulajdonságot emelhetünk ki, de úgy gondoljuk, hogy a bizalom létrehozását kell a legfelső lépcsőfokra helyezni. Tudván azt, ha a bizalom kialakult, az a megalapozás jött létre, amely által az ápolás már gördülékeny szerepet tud felvenni a gondozott életében.

Másodsorban kiemelendő az egészségügyben dolgozók magatartása, műveltsége, szakmai követelmények betartása, amelyek részletezve vannak az utolsó fejezetben leírt Etikai kódexnek nevezett szabályzatokban.

A fejezet végkifejletként elmondhatjuk, ha beteggondozó a felsoroltakat a mindennapi ápolás során cselekvő szeretetként összegezve kamatoztatja, akkor ezáltal szívvel, lélekkel és szakmai értelemmel történő hivatást tud magának mondani.

Az első fejezetünkben, ahogy már a bevezetőben is ígértük, körbe jártuk a betegápolás folyamatát és az ápoló emberi személyét. Az első fejezetben fogalomtisztázás történt, amikor is különböző modellek alapján meghatároztuk az ápolás fogalmát és feladatait, ami, mint láttuk, a testi betegség mellett a lelkiekre is irányul. Az ápolás nem csak a beteg és ápoló interakciója, hanem egy tulajdonképpeni team-munka a beteg, a hozzátartozók és az egészségügyi személyzet között. Maga az ápolási folyamat is több mozzanatot ölel fel, ahol a direkt és indirekt kommunikációnak elengedhetetlen szerepe van, és ahol a lényeg az ápoló jó megfigyelő és kommunikációs képességében rejlik. A két képesség együttes használatával lehetővé teszi a bizalmas légkör megteremtését, ami elindulást jelent a betegnek a gyógyulás útján, és segíti egészsége visszaszerzésében, és megőrzésében.

Az ápolási folyamat kulcsfontosságú személye az ápoló, aki az interakciók teremtésének nélkülözhetetlen eleme, s így méltó volt szólnunk a cselekvő szeretet szempontjából az ő szerepéről a hivatástudat és etikai kódex tükrében. A kérdéskört boncolgatva levonhatjuk a következtetést a fenti elemzések alapján, hogy a betegápolás nélkülözhetetlen összetevője a szaktudás és az alapvető emberi és személyiségi vonások.

Ennek bizonyítására visszamentünk az ápolói hivatás megálmodójához Nightingale-hoz akinek hiteles szavát a megélt tettek adják. Az ő élete és munkássága alapul szolgál az ápolók etikai kódexének, amelyet hivatása gyakorlása során minden ápolónak figyelembe kell vennie.

Összességében elmondhatjuk tehát, hogy magát az ápolást folyamatok és interakciók egészében kell látni, mert ezáltal lesz hiteles és adja a gyógyulást a betegeknek. A folyamatok mellett fontos, hogy az is tudatosuljon az ápolókban, hogy ez nem egyszerűen egy munka, hanem egy hivatás, amelyet egyetlen beteggel szemben tanúsított magatartásunkkal sem szabad elveszítenünk.

Ha ezek a tényeket nagyító alá vesszük, akkor egyből kitűnik, hogy az ápolás mozgató rugója az a szeretet, amely cselekvésre indít, és amelynek gyógyító ereje van, egy kifejezéssel összefoglalva, az ápolás mozgató rugója a cselekvő szeretet. A szeretet megéléséből azonban a szürke hétköznapiak nagyon könnyen kikölkentenek, ezért erre való tekintettel, olyan példaképeket keresünk, akik a nehézségek ellenére meg tudták élni és élhetővé tették a cselekvő szeretetet. A második fejezetünk tehát olyan szenteket és bibliai példákat tár elénk, akik és amelyek minden ápoló példaképei lehetnek és kell is legyenek.

2. Cselekvő szeretet a keresztény teológia tükrében

Az első fejezetben láthattuk, hogy az egészségügyben dolgozók számára milyen mértékben szükséges a szakmai értelem és a humanitás a mindennapi munkájuk során. A fentiekből kiindulva a következő fejezetben a teológia segítségével rávilágítunk a cselekvő szeretetre, vagyis az irgalmasság testi és lelki cselekedeteire. Úgy gondoljuk, hogy több helyről és több személytől elhangzik a szeretet szó, és hogy mennyire fontos szeretni egymást. Mégis a mellett döntöttünk, hogy a szeretetnek a legnehezebben megvalósítandó részéről, a cselekvésről írunk, amit be lehet építeni a mindennapi életünkbe, és olyan szentekről, akik ezt életükben meg is valósították.

A cselekvő szeretet megvalósítása életünkben sokszor nehézségekbe ütközik, ha megtesszük mégis, akkor is részrehajlóan tesszük a cselekvésünket. Azt szeretnénk, hogy ne legyenek korlátai a cselekvő szeretetnek, és hogy az a belülről fakadó érzések tükréből fakadjon.

„Megmondom nektek, kihez hasonlít, aki eljön, meghallgatja tanításomat és tettekre is váltja. A házat építő emberhez hasonlít, aki mélyre leásott, és a sziklára rakta az alapot. Jött az árvíz, és az áradat rázúdult a házra, de nem tudta megingatni, mert biztos alapra épült. Aki meghallgatja ugyan [tanításomat], de nem váltja tettekre, ahhoz a házat építő emberhez hasonlít, aki a házat minden alap nélkül földre építette. Amikor az ár nekizúdult, nyomban összeomlott, és romhalmazzá vált.”²⁷

2.1 Az irgalmasság testi és lelki cselekedetei

Említést kell tennünk annak fontosságáról, hogy a betegségben lévő személynek elengedhetetlen az ápolás-orvoslás. Ugyanilyen jelentős szerepe van az együtt érző szeretetnek. Az irgalmas szeretetet többféleképpen lehet gyakorolni a betegágy mellett, amely gyógyírt jelent a betegek számára. Az önzetlen segítség, a gyógyulás reménysugarának a felkeltése, béketűrésre buzdítja a betegeket gyógyulásuk folyamatában.

„Istennek a kereszten végérvényesen kinyilatkoztatott irgalmassága, megszolgált módon új élettel ajándékoz meg és életre kelt minket, akik rászolgáltunk az ítéletre és a halálra, minden reményt meghaladó reménnyel ajándékoz meg minket” (Róm 4,18) Isten

---

²⁷ Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2008. Lk 6, 47-49.

irgalmassága megnyitja a teret az emberiségnek, magára az életre és a szabadságra, és ezáltal az igazságosság cselekedeteiben tudunk termékenyvé válni az életben. Luther Márton felfedezése a következőkben nyilvánul meg: „Isten igazságossága nem büntető, hanem a bűnöst megigazító igazságosság”²⁸

Lényeges kiemelnünk a cselekvő hit szerepét, hiszen Jézus nemcsak szavakkal tett bizonyosságot a cselekvő szeretetről, hanem tetteiben is megmutatkozott. Épp ezért mi földi emberek is ezt a példát kell, kövessük. A következő Szentírási szakasz is erről tanúskodik, amely Szent Jakab levelében található:

„Mit használ, testvéreim, ha valaki azt mondja, hogy van hite, cselekedetei azonban nincsenek? Vajon üdvözítheti őt a hit? Mondjuk, hogy egy testvérnek vagy nővérnek nincs ruhája, s a mindennapi élelemben szükségét szenved. Ha mármost egyiktek azt mondja: »Menjetek békével! Melegedjete! Lakjatok jól!« – de nem adja meg nekik, amire életük fönntartására szükségük van, ugyan mit használ az nekik? Ugyanígy van a hittel is: ha nincsenek cselekedetei, önmagában holt.”²⁹

Az irgalmasság gyakorlásában megnyilvánulnak azok a tettek, amelyek az irgalmasság erényéből fakadnak és segítik a test és lélek nyomorúságában lévő embereket.³⁰ Már az irgalmasság cselekedeteiben is jelen van, hogy a betegeket ápolni mennyire kiemelkedően, meghatározóan mély és irgalmas cselekedet, hiszen Jézus is irgalmas volt a betegekhez, az ő irgalmának megnyilvánulása példakép kell, legyen, amikor a betegágy mellett a segítőszakmát gyakorolják a hivatásos ápolók, orvosok. Amikor arról beszélünk, hogy betartani a parancsokat, a főparancsban is kifejeződésre jut az a fontos gondolat az embertársi őszinte szeretetről, hogy úgy szeressük felebarátunkat, mint önmagunkat.

Gyakorlatilag alapvető emberi kötelességünk a szeretet átadása, de ha arra gondolunk, hogy az egészségügyi személyzet, aki a nap minden pillanatában rászoruló, segítséget igénylő, kiszolgáltatott beteg embereken próbál segíteni, nekik végképp szükség, hogy beivódva legyen a lelkük gyökerében. Fontosnak tartjuk kiemelni külön a test és lélek irgalmasságának cselekedeteit, hiszen amikor egy beteg ember gyógyításra, ápolásra

---

²⁸ Walter KASPER: *Irgalmasság. Az Evangélium alapfogalma – a keresztény élet kulcsa*, Új Ember, Budapest, 2015, 95.

²⁹ Jak 2,14-17, Munkás Szent József Plébánia – Katolikus Kisokos 13 – 13. rész <https://munkasszentjosef.hu/mik-azok-az-irgalmassag-cselekedetei/> 2022.04.30

³⁰ N. Sz.: Magyar Katolikus Püspöki Konferencia https://regi.katolikus.hu/lelkiseg.php?h=30_2022.05.02

szorul, mindkettő fontos szempont, hogy egyformán segítsük. A segítőszakmának egy jelentős fontosságát szeretnénk kiemelni, amely ugyancsak a fejlődés fele tud vezetni, ez nem más, mint a saját magunk elfogadása.

Az érzéseinknek, ha tudatában vagyunk, ezeket elfogadjuk és megértjük, akkor másokat is képesek vagyunk békével segíteni. Így el tudjuk érni a saját személyiségünk fejlesztését, a saját optimumunk elérését.³¹Folytatólagosan említést kell tennünk annak tisztázásáról, hogy az irgalmasság cselekedetei azok a jócselekedetek, amelyek az együtt érző, segítő szándékból származnak. Ennek következtében az irgalmasság erénye nagy segítségünkre van a segítségnyújtásban, az ápolásban és gyógyításban egyaránt.

Külön ki szeretnénk emelni az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit:

„Az irgalmasság testi cselekedetei:

1. az éhezőknek ételt adni,
2. a szomjazóknak italt adni,
3. a szegényeket ruházni,
4. az utasoknak szállást adni,
5. a betegeket és
6. a börtönben levőket látogatni,
7. a halottakat eltemetni.

Az irgalmasság lelki cselekedetei:

1. a bűnösöket meginteni,
2. a tudatlanokat tanítani,
3. a kételkedőknek jó tanácsot adni,
4. a szomorúakat vigasztalni,
5. a bántalmakat békével tűrni,
6. az ellenünk vétkezőknek megbocsátani,
7. az élőkért és holtakért imádkozni.”³²

Lyoni Szent Iréneusz különös tulajdonságnak tekintette az Isteni irgalmasságot.³³A táplálkozás szükségletéhez tartozik a betegek etetése, itatása és

---

³¹ ÁRGYELÁN Diána: *Aki segít boldogul. –motiváció segítő hivatású pályakezdőknek és bizonytalanoknak*, Grafoprodukt, Szabadka, 44-45.

³² Magyar Katolikus Püspöki Konferencia <https://regi.katolikus.hu/lelkiseg.php?h=30> 2022.05.02

³³ KASPER: *Irgalmasság*, 103.

mindezeket az irgalmasság lelkülete szerint kell elvégezni a kórházi ellátásban. Fontosnak tartjuk, hogy főleg az ápoló személyzet teológiai alaptudással gazdagodjon, mivel mélyebb kapcsolatot tudnának kialakítani a betegekkel. E mellett testileg és lelkileg egyaránt a segítő szerepkörük teljessé válna. Annak a segítőnek, aki az irgalmasság lelki cselekedeteit alkalmazza, a mindennapokban a lelke mélyén azt a gondolatot érdemes megfogalmaznia, hogy a gyengébbhez, a kiszolgáltatott beteg emberhez közel kerülni nemes feladat.

A keresztény beteggondozónak szüksége van bizonyos erkölcszociológiai ismeretek elsajátítására, mivel az a különleges ráérzési készség, amely az egészségügyi dolgozónál alapvető fontosságú, így tud gyakorlatban megmutatkozni.³⁴ Az irgalmas nővérek kiemelendő, példaértékű lelkülettel ápolták, gondozták a szegényeket, betegeket. Ezt a példát kell megmutassa minden egészségügyi dolgozó, és ha ez sikerül, a beteg ember már félig gyógyultnak tekinthető.³⁵

Az „Isten neve Irgalmasság” című könyvből Ferenc pápa által megtudjuk, hogy az irgalmasság számára a legfontosabb üzenet, amely Jézustól jön. És annyira érzelmileg megérintő a gondolat, ahogy beszél a Szentatya arról, hogy ez az üzenet nem hirtelen, hanem fokozatosan érkezett az életébe és a központi helyet foglalja el. De mindez azért tudott létrejönni, mivel több szép emléket és nagyon sok pozitív tapasztalatot kapott azoktól a hívektől, akik megtanították az irgalmasság befogadására. Az irgalmasság korát éljük és hinnünk kell abban, hogy az egyház a mai sebzett emberiséget gyógyítani próbálja.

A Szentatya megosztja velünk, hogy úgy gondol az egyházra, mint egy hadi kórházra, ahol fontos az ápolás, a segítségnyújtás azon emberek számára, akiket sebesülteknek mondhatunk. És csodálatos, hogy olyan egyházra tudott itt gondolni, amely szívet, lelket melengető, együtt érző és segítő. Meg kell tudni nyitni a szívet a nyomorúságban élők előtt. Nagyon fontos a cselekvő szeretetben és szolgálatban megérteni, hogy az irgalmasság mit is jelent az Úr szerint, hiszen ez ajándék, Isten ajándéka nekünk. És ez az Isten lehajol hozzánk, befogad bennünket, átölel, amikor szükségünk van rá. Az a beteg ember, aki ki van szolgáltatva az őt körülvevő dolgozóknak, hasonló lelkületet vár a lelke mélyén és itt kell az irgalmasságot a cselekvő szeretettel együtt gyakorolni.

---

³⁴ LÁSZLÓ Attila: *Jóbok és Kamillók. Keresztény beteggondozás*, Corvina Könyvklub, h. n. 1999, 83-111.

³⁵ DIÓS István: *Magyar Katolikus Lexikon*, Irgalmasság, i
<http://lexikon.katolikus.hu/I/irgalmass%C3%A1g.html> 2022.05.02

Hogy tudjuk a szeretetünket igazi mindennapi tevékenységgé formálni? Ha ismerjük azokat az alapelveket, amelyeket összefoglaltunk a fentiekben az irgalmasságról, létre tud jönni az a cselekvő szeretet, amelyre minden beteg ember igazán vágyik a szíve mélyén. Ferenc Pápa az említett könyvében azt írja, hogy magára az irgalmasságra úgy is lehet tekinteni, mint az Istenünknek a személyi igazolványára, hiszen ő irgalmas, az irgalomnak az Istene. Bárcsak minden orvos, ápoló, segítőkészember ezt az igazolványát a szívében tudná hordozni és láthatatlanul a beteg ember e csodás erények lelki kibontakozásából ismerné meg az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit.

Amikor az irgalmasság esetét értelmezzük, igazából több van, mint maga az igazságosság, itt már egy olyan érzékenységről van szó, egy olyan figyelmességről, ami ki kell csírázzon az egészségügyi személyzet lelkében, és a rászoruló szívében kell elültetni. Így le lehet küzdeni azt az emberi önzést, a csak önmagunkra való figyelést, amely vakká tesz az embertársunk szükségletei iránt, legyen testi, vagy lelki szükséglet.³⁶

Betegápolóként az irgalmasság gyakorlása istenitől áradó kegyelem, amelynek megnyilatkozása abban érhető tetten, hogy békével és örömmel tölti el a gondozó lelkét, amit beteg is megérzi különös módon. A beteg számára sokat jelent egy belülről fakadó mosoly, a testi érintés, mivel az ember az ő méltóságában felemelő érzést él meg ezáltal. A kiszolgáltatottság érzése a beteg embert egyre jobban érzékenyebbé teszi a betegség iránt, és az irgalmasság cselekedetei gyógyírként hatnak rá. Az ápoló ki tudja olvasni a betegek tekintetéből, hogy az irgalmasság gyakorlása eljut hozzájuk, de ezáltal a beteggondozó lelke, szíve is csordultig megtelik jóval.³⁷

---

³⁶ FERENC PÁPA: *Isten neve irgalmasság. Beszélgetések Andrea Toriellivel*, Hellikon Kiadó, 2016, 15-29.

³⁷ BEREZKI Szilvia: *Sokarcú Irgalmasság. Vallomások, interjúk, tanulmányok*, Verbum, Kolozsvár, 2016, 101-105.

2.2 A cselekvő szeretetről általánosságban

„Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is, szeretet pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom.”³⁸

„Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan.”³⁹

Hangsúlyoznunk kell, hogy az egészségügyi dolgozók a cselekvő szeretet által, nem csak szóval, hanem tettekkel, cselekedetekkel fejezik ki szeretetüket a beteg emberek iránt. Relevánsnak tartjuk megemlíteni, hogy az ápolók által Isten megtudja mutatni és közvetíti az ő szeretetét, amelyet a beteg emberek iránt tanúsít. Ez a szeretet képes hidat építeni a beteg ember és az őt gyógyító ápoló között.

A szeretet, amelyet az evangéliumban olvasunk, cselekvőképessé teszi mindig azt a személyt, aki a középpontban helyezkedik el. Amikor az evangéliumi szeretetről elmélkedünk, a cselekvő szeretet példáját kell szem előtt tartanunk.

Simone Weil kifejti a következőket, hogy a cselekvő szeretetet figyelemmel kell megélni, ami azt jelenti, hogy figyelmesek kell legyünk egymás iránt. Kiemelendő, ahogy megnevezi, hogy a figyelem iskolája kell legyen a cselekvő szeretet az ember életében. A Biblia történetére enged következtetni, ahogyan elmennek a szenvedő ember mellett és csak a saját gondjaikra koncentrálnak, nem látják meg a segítségre szoruló embert. Majd megérkezik az irgalmas samaritánus, akinek a tevékenysége önkéntelenül valósul meg. Csak segíteni tud, semmi másra nem gondol. Abban segít, amire szüksége van a földön fekvő embernek és így az szívesen veszi a segítséget. Ha arra gondolunk, hogy ez a segítség felöleli a cselekvő szeretet gyakorlását, akkor konklúzióként megfogalmazhatjuk, hogy az irgalmas samaritánusnak a figyelme igenis iskolázott megalapozottságú volt. A felszínes segítséget a szenvedő ember megérzi, és elutasítja, ellenben az evangéliumi szeretet közelsége megérinti és szívesen fogadja azt.⁴⁰

Jézus nemcsak azt szeretné, hogy félig szeressünk, vagy félig cselekedjünk; a lelkünket, illetve a fizikai ott létünket, értelmünket, érzéseinket akarja magáénak. Azt

---

³⁸ 1 Kor 13,1

³⁹ 1Jn 3,18

⁴⁰ Anyanyelvi kultúrákövetítés, 4(2), 28–33. (2021) ZÓKA Péter: „*Költő vagyok és katolikus*”. *Pilinszky János művészetfilozófiájáról*, Pannónia Kulturális Egyesület, in: <http://real.mtak.hu/138169/1/Zoka202121.pdf> 2022.05.07.

akarja, hogy bármit szeretettel teszünk a minden napjainkban, az fonódjék egybe vele és az ő akaratával. Ha igazán így tudunk gondolkodni és tenni, a cselekvésünk megvalósításában segítségünkre tud sietni.⁴¹

Kihangsúlyozva a cselekvő szeretetet, eszünkbe kell jusson, hogy Jézus nemcsak szavakkal tanította a népet, hanem olyan élet példát mutatott, amit tőlünk is ugyanúgy akar. Észrevette a vérfolyásos asszonyt a tömegbe és kigyógyította a betegségéből, a naimi özvegynek a fiát feltámasztotta. A gyermekekhez volt türelme, sok szép szava hozzájuk és időt szentelt rájuk. Fontosnak tartjuk a példáját követni, ezáltal tudjuk a szeretet gyakorlását igazán cselekvés által gyakorolni.⁴²

Jézusnak a tanításaiban nyomatékosan láthatjuk a tiszta és őszinte cselekvő szeretetet. Kevés olyan ember van, aki nem tapasztalta volna már meg a betegséget, a kiszolgáltatottság érzését. Akár egészségesek vagyunk, vagy betegek, az életben feltesszük magunknak azt a kérdést, hogy mi fog történni a halálunk után? Létezik-e az örök élet? A kérdéskörünket pedig az zárja, hogy mit is kell tennünk annak érdekében, hogy mi is elnyerhessük az örök élet kegyelmi ajándékát. Az elmúlással való gondolatokból mindig a keresés indíttatása körvonalazódik ki a földi életünkben. Ahhoz, hogy megértsük a fenti kérdéseket, és a cselekvő szeretet gyakorlása jobban tükröződjék az embertársaink fele, az irgalmas szamaritánus történetét szeretnénk kiválasztani. Ezáltal megvizsgálhatjuk az emberekhez való hozzá állásunkat.⁴³

Az irgalmas szamaritánus⁴⁴ története, amelyet az alábbiakban olvashatunk, az egészségügyi dolgozók körének is példát kell mutasson, hiszen a segítségük cselekvéseiben és tetteikben nyilvánul meg. Olvasva az irgalmas szamaritánus történetét, mi is néha elbizonytalanodunk, és nem találjuk a kérdéseinkre a választ. Megtörténik a nehézségeink közepette, hogy azért nem halljuk meg a Krisztustól elhangzott választ, mert a saját életünket nem tudjuk megtalálni a világban. Ha csak saját magunk javára kutatjuk a boldogságot, azt nem fogjuk megtalálni. Az igazi boldogság keresésekor tudatában kell

---

⁴¹ HETÉNYI VARGA Károly: *Beszélgetés a Mesterrel. Imák és elmélkedések az ifjúság számára*, Szent István Társulat, Budapest, 2018, 286.

⁴² PULAYNÉ KOVÁCH Erzsébet: *A szeretet gyöngyszemei*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, é.n., 8.

⁴³ Keresztény Magvető 111.évf. 2.sz. (2005). JAKABHÁZI Erika: *Ne légy közömbös*, in: https://eda.eme.ro/bitstream/handle/10598/18645/KM_2005_02_190.pdf?sequence=1&isAllowed=y 2022.05.07.

⁴⁴ Lk 10,25-37.

legyünk annak a ténynek, hogy a szeretetet, amit Isten adott a lelkünkbe, önzetlenül kell tovább adjuk. Ő az, aki saját magunk szétosztásának a törvényét adta az embereknek.

Fontosnak tartjuk kiemelni a cselekvést és azokat a képességeket, amelyeket nem azért teszünk, mert vissza várunk valamit. A teljes érdek nélküli tevékenységben tud a cselekvő szeretet megmutatkozni. Az a szeretet nem birtokol, amely tökéletes és ezáltal mindent oda tud ajándékozni. Így békességgel telik meg a szív, nincs félelem az ilyen emberben, aki a tökéletes szeretetre törekszik. Ezáltal a cselekvő szeretetet ajándékként éli meg és adja tovább.⁴⁵

2016-ban a Világ Ifjúsági Találkozóra Ferenc Pápa Krakkóba látogatott. Felkereste a krakkói gyermekeket, akik a kórházban feküdtek. Cselekvő szeretetet tanúsítva feléjük a következőket mondta: „Meg szeretnék állni minden beteg gyermek, minden ágy mellett, egyenként átölelni benneteket, és – akár csak egy pillanatra is – mindegyikőtöket meghallgatni, és csendben szembesülni azokkal a kérdésekkel, amelyekre nem létezik azonnali válasz.”⁴⁶

Ahhoz, hogy a cselekvő szeretet megvalósuljon, igazi barátai kell legyünk Jézusnak. Ő mondta, hogy azt a parancsot adja nekünk, hogy szeressük mi emberek egymást, ahogy minket ő is szeret. Kiemelendő az a megfontolás, hogy amikor Jézus szeretetére gondolunk, akkor azonnal a cselekedetek is ott vannak. Mert ő nemcsak szavakkal beszélt, hanem tettekkel és cselekedetekkel. Tetteket kell megvalósítani, amelyek az embertársaink szolgálatában kell, hogy megnyilvánuljanak, hogy igazi és tökéletes szeretet lehessen a lelkünkben. A szeretet által könnyen gyakorolhatjuk a szolidaritást, az empátiát, a békességet és a türelmet. Ahhoz, hogy a szeretetünk cselekvő legyen, fontosnak tartjuk a felsorolt emberi tulajdonságok meglétét.⁴⁷

Bárhol vagyunk életünk során, nélkülözhetetlen az a tény, hogy teljesen jelen tudjunk lenni ott, ahol vagyunk. A figyelmes jelenlét fontossága arra buzdít bennünket, hogy észre tudjuk venni a rászoruló emberek segítségkérését. A megbékélés gyakorlását belső imáinkon keresztül tapasztalhatjuk meg. Ezáltal eljuthatunk Isten jelenlétébe, ami által a beteljesedés ajándékának egy részét éljük meg. Ilyenkor érezhetjük, hogy az igazi

---

⁴⁵ Thomas MERTON: *A csend szava*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 19-25, 119.

⁴⁶ SÜMEGHI Lóránt: *Véget ért a krakkói ifjúsági találkozó*, in: <https://888.hu/szabad-vasarnap/veget-ert-a-krakkoi-ifjusagi-talalkozo-4062251/> 2022.05.08.

⁴⁷ DIÓS István: *Felebaráti szeretet*, 1993 in: Magyar Katolikus Lexikon, <http://lexikon.katolikus.hu/F/felebar%C3%A1ti%20szeretet.html> 2022.05.08.

jelenlét létrejött és ott lehetünk Isten jelenlétében, ez az élet legértékesebb ajándéka. A lélek békés jelenlétében érezhető, hogy Jézus barátainként nem elég csak beszélnünk a szeretetről, hanem tettekben, szolgálatban kell kifejeznünk mindazt, amire szükség van a világban.⁴⁸

2.3 A cselekvő szeretet a szentek életrajzaiban

A fentiekben bemutatásra került a cselekvő szeretet, mint egy olyan erény, amely minden egészségügyi dolgozó számára egy elérendő cél kellene, hogy legyen. A továbbiakban bemutatásra kerül három szentnek az élete, akik a cselekvő szeretetet gyakorlását a mindennapi tetteiken keresztül érzékeltetik. Csodálatra méltó tetteik, napjainkban is kísérnek, és példaértékű magatartásukból tanulhatunk. Ezáltal a cselekvő szeretet gyakorlása gördülékenyebbé válna mindenki számára.

Az első szent, Kalkuttai Szent Teréz, vagy ahogy mindenki ismeri Teréz Anya. Az ő életének és munkásságának, cselekvő szeretetének az ismertetésére kerül sor a disszertációban. Ezt követi Árpád házi Szent Erzsébet és végül Néri Szent Fülöp bemutatására fog sor kerülni.

2.3.1 Kalkuttai Szent Teréz – Teréz Anya

„Az élet egyetlen – ezért vedd komolyan!

Az élet szép – csodáld meg!

Az élet boldogság – ízeleld!

Az élet álmom – tedd valósággá!

Az élet kihívás – fogadd el!

Az élet kötelesség – teljesítsd!

Az élet vagyon – használd fel!

Az élet szeretet – add át magad!

(Teréz anya: Az élet himnusza)⁴⁹

Teréz anya életének az egyszerűsége, az őszinte önfeláldozása, segítőkészsége minden keresztény ember számára elgondolkodtató. Teréz anya nem azért dolgozott, hogy

---

⁴⁸ MUSTÓ Péter SJ: *Csendben születik az élet. A belső ima tapasztalatairól*, Jezsuita Kiadó, Budapest 2015, 9-18.

⁴⁹ POLGÁR Péter: *Ágnes, aki a „Szegények szolgálója” lett – száz éve született Teréz anya*, Corvinus Egyetem. Tudományos Diákköri dolgozat, Budapest, 2010, in: http://publikaciok.lib.uni-corvinus.hu/publikus/tdk/PP_20100325170835.pdf 2022.05.08.

kitüntetésben, elismerésben részesüljön, hanem mert igazán Krisztus szolgájaként élte meg a cselekvő szeretetet, annak értelmét. Mindezt úgy tudta véghez vinni, hogy Istenbe vetett hite teljes és egész volt az életének minden területén.

1910. augusztus 26-án született, Agnes Gonxha Bojaxhiu néven, egy albán család harmadik gyermekeként. Nem vette őket körül a nincstelenség, tehetős családban született. Az édesapjáról tudnunk kell, hogy kereskedőként dolgozott és aktív lendülettel kivette a részét a közéletben is. A jómódú szülők a gyermekeiket igazságosságra, becsületességre, segítőkészre nevelték. Teréz anya a következőképp emlékezik édesapja szavaira:

„Örömmel gondolok rá, hogy édesapám igen nemes lelkű ember volt. Mindenkinék juttatott pénzt is, élelmet is, de ezt sosem emlegette. Nemegyszer velem is küldött pénzt, ruhaneműt, ennivalót a rászorulóknak... Sokszor betért házukba egy nyolcvanéves körüli anyóka. Markoninak hívták. Kávéztatott, pálinkázott, velünk ebédelt, vacsorázott. Apám gyakran mondogatta: Kedves lánykám, sose egyél úgy, hogy kenyeredet meg ne osszad mással!”⁵⁰

Az édesapjuk nagy társaságkedvelő volt, bárki bemehetett hozzájuk, a kapu nyitva állt mindenki számára. Sokat utazgatott. Amikor hazatért az utazásokból, a gyermekeit maguk köré gyűjtötte és minden elmondott az élményeiről. Szigorú, következetes ember volt és egyben a nemes lelkéről híres. A templom nemcsak a valóságban volt közel a családhoz, hanem a szívükben is. Az édesanyjuk híres volt a kitartásáról, erősségéről, a nemességéről, szelídségéről, empátiát tanúsított a szegények fele. Szerette a rendet és nem engedte meg, hogy bármiben is hiányt szenvedjenek.⁵¹

Testvéreivel igazi békében éltek, szeretet vette őket körül és ezt sugározták egymásnak is. Elég gyorsan bekövetkezett a szerencsétlenség, mivel az édesapa egy napon Belgrádból hazatért, s másnap meg is halt vérömlésben.⁵² Ágnes akkor 8 éves volt. Az édesanyjuk továbbra is nagy szeretettel nevelte a három gyermeket. Mindent megadott nekik, arra kérte őket, hogy igényeljék, amit szeretnének, és ő is elvárja, hogy legyenek példaértékűek. Többször felkeresték a környékbéli nehéz sorsú szegény emberek, akiknek

---

⁵⁰ POLGÁR Péter: *Ágnes, aki a „Szegények szolgálója” lett – száz éve született Teréz anya*, Corvinus Egyetem. Tudományos Diákköri dolgozat, Budapest, 2010, in: http://publikaciok.lib.uni-corvinus.hu/publikus/tdk/PP_20100325170835.pdf 4, 2022.05.08.

⁵¹Lush GJERGI: *Teréz anya*, Agape kiadó, Szeged, 1996, 16-27.

⁵² Teresio BOSCO: *Teréz anya – Isten mosolya*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004, 16.

mindig jutott, amire szükségük volt. Ágnes, ill. majd Teréz anya, ezt a példát látva, a szegények iránti segítőkészségét, a szeretet átadásának a tapasztalatát a szüleitől hozta. Ágnes már egész kis gyerekként nagy élénkséggel vett részt az egyházi élet mindennapjaiban. Tagja volt az ottani énekkarnak, részt vett az ifjúsági szervezetek bizonyos szervezéseiben és már akkor érzett késztetést a feltétlen szeretet gyakorlására. Missziós életének az elindításában az segítette, hogy a Katolikus Misszió folyóiratba bele olvasott, misszionáriusokról is írtak benne, többek közt Indiából. Lendületet indított el lelkében a cikkek olvasása.

12 éves volt, amikor az az érzés kerítette hatalmába, hogy ő apáca szeretne lenni. Majd 18 éves korában bevonult a Loretói Boldogságos Szűz Mária Rendbe. Ősszel, szeptemberben elutazott Indiába és mindent hátrahagyott.⁵³ Mielőtt Indiába utazott volna, Írországból tartózkodott, ott megtanult angolul és apáca lett hivatalosan. A Kis Jézus Mária Teréziája nevét is ekkor kapta meg. A misszionáriusi élet a noviciátussal kezdődik. Ez a szerzetesi életre készít fel. Nem könnyű feladat, a megszokott életformától teljesen különböző életformát kell megélni.

Teréz anya azt a nyomort tapasztalta meg a körülötte élő népeknél, amelyet nem gondolt volna soha. Ápolóként dolgozott és besegített az ottani központban lévő missziós nővéreknek. Boldogsággal töltötte el az a tudat, hogy Jézus nyomát követheti, és önmagát a szenvedőknek, rászorulóknak tudja szentelni. Többször el is mondta, ha a szenvedőkben nem látná igazán az Úr Jézust, talán nem is tudná elvégezni ezt a nehéz és egyben szép feladatot.

Teréz anya testvére meglepődve kérdezte egy levélben Ágnest, hogy hogyan mehet ő szerzetesnőnek? Teljes áldozatot követel a szerzetesi élet, és hogy teheti ezt? Elég sokáig nem élt otthon és nem tudta, hogy a családban mi történik. Amióta elköltözött otthonról Teréz anya testvére, végzett az albán katonai akadémiával és megszerezte az alhadnagyi rangot. Azt vallotta, hogy sosem fogja elfeledni, ahogyan válaszolt levelében Ágnes a kérdéseire: „A királynak kétmillió alattvalója van. Te, mint tiszt, nagyon fontos valakinek érzed magad a király hadseregében. Én is tiszt vagyok, csak hogy az én királyom

---

⁵³ Lush GJERGJI: *Teréz anya*, Agapé Kft., Szeged, 1995, 35-36; 38-40, 43.

az egész világ fölött uralkodik. Kettőnk közül kinek van igaza?” E sorokat végig olvasva rájött Lázár, a testvére, hogy nem is annyira értékelhetetlen a döntése Ágnesnek.⁵⁴

Az egészségügyi munkájától egy ideig távol tartották és ezután azt rendelték el, hogy a kollégiumban kell dolgozzon. Gyermekkorában az egyik vágya ez volt, hogy taníthasson. Itt meg is szerezte a tanári oklevelét. A Szent Teréz Iskolába nap, mint nap eljárt, ami elég hosszú út volt. Ez a fárasztó napi feladat hozott döntést a lelkében, mivel itt szembesült teljesen közélről az indiai városnak a nyomorúságos körülményeivel. Ahogy gyalogolt mindig volt egy kedves mosoly, amit át tudott adni az ottani szegény sorsú embereknek.

Az örök fogadalmat 1937. május 24-én Dardzsilingben sikerült letennie. Majd igazgatónőként is végezte a rá bízott feladatait. Mindenki, aki körül vette, boldogságot érzett a közelében. Egy lelkigyakorlatra utazott 1946. szeptember 10-én, amikor a vonaton Isten hangját hallotta, ez a hang azt sugallta neki, hogy hagyja ott a zárdai életet és az utcán a szegény sorsú embereket ápolja, segítse. Ezt a hívást úgy is nevezte Teréz nővér, hogy a „második hívás”. Egyértelmű volt a hívás számára, de nem tudta, hogy mit kell tegyen. A lelkigyakorlaton Isten elé vitte az új elhatározását, majd megosztotta az ottani néhány apácával. Meglepő volt a reakció mindenki részéről, amit tevékenységeiről mesélt.

Visszatérve kérte is, hogy tudja elhagyni Lorettói rendet. Úgy írta a kérését XII. Piusz pápának, hogy szeretne elmenni a zárdából, de továbbra is Jézust fogja szolgálni. A politikai helyzet miatt nem ment egyszerűen a kérésének a jóváhagyása. 1948-ban véglegesen elment Lorettóból, a szerzetesnővéri ruhát levetve, a szegényes szári ruháját vette fel magára. A lábán túlságosan egyszerű szandált használt. 1948 karácsonya előtt, meleg szeretettel visszament Kalkuttába. Ahogy megérkezett, azonnal felkereste a szegényeket, a szívében érzett forróság lendületet adott neki, mintha erre várt volna egész életében. Az első időkben nem akarták elfogadni, majd belátták, hogy igazán szereti őket és azért van mindig velük. Ápolta őket, ahol éltek megtisztította a házukat, a legszebb emberi cselekedet mindezek mellett az volt, hogy feltétel nélkül és érdekek nélkül fogadta el a szívének teljességével a nehéz sorsú, nyomorúságban élő embereket. Itt Julien Henry atya Teréz anyja segítője lett.⁵⁵

---

⁵⁴ GJERGJI: *Teréz anyja*, 51.

⁵⁵ GJERGJI: *Teréz anyja*, 52-61.

Motijhilben létrejött az első iskola, Teréz anya újra taníthatott. Nem voltak a tanuláshoz felszerelései, mivel az egyik legszegényebb negyedben éltek. Megoldásként a számokat, betűket a homokba írta és ezt mind a legnagyobb szeretettel. Nagyon sok gyermek azt érezte, hogy csak Teréz anya van neki és senki más. Ő pedig hálatelt szívvel volt jelen számukra az életük minden területén. Teréz anyának az úgynevezett „családja” kezdett bővülni. Majd egy követő is társult hozzá, akit a „lelki leányaként” emlegettek, Subashini Das. Még abban az évben, 1948-ban 5, majd rá követő két évben 7 követő volt Teréz anya mellett.⁵⁶

Egyre jobban érlelődött Teréz anyában az a koncepció, hogy szükségszerű lenne egy szerzetes közösséget létrehozni. Nagyon sok volt a feladat, de nem maradt magára, jó, segítőszándékú emberek vették körül. Julien Henry és Celest van Exem, belga atyák voltak, akik segítettek mindenben, hogy elérhesse Teréz anya a sikerét. Az alapító okirat „A Szeretet Misszionáriusai Társasága” alapszabálya. Ez a szabályzat élettapasztalattal tele volt, aminek már a legelején a következő állt: „Az a célunk, hogy Jézus Krisztusnak a szeretetre való végtelen szomjúhozását evangéliumi fogadalmunkkal enyhítsük; Krisztus Urunk élete és tanítása szerint mi is odaadóan, önként szolgáljuk a szegények között a legszegényebbeket, így hirdetve egyedülálló módon Isten országát.”⁵⁷ 1950-ben megkapta az engedélyt az új szerzetesrend megalapítására. A Szeretet Misszionáriusai rend kezdett el működni. Átalakítottak egy magára maradt hindu templomot a magukra maradt és nehézsorsú, beteg emberek számára Kalkuttában. Ezt követően az egész India területén egyre csak nőtt a rend tagjainak a száma és a támogatás sem maradt el.

Teréz anyát az emberséges és leírhatatlan cselekvéseiért világszerte számos díjjal jutalmazták. A Nobel békedíjat is megkapta 1970-ben. A fényűzést kihagyta, de a pénzt, amit kapott elosztotta azoknak a szegény gyermekeknek, akiknek a legnagyobb szüksége volt rá. Teréz anyának a hite a cselekvő szeretet gyakorlására buzdított mindenkit. Ha ez a hit nem lett volna erős a szívében, nem tudta volna mindezt megtenni a sok rászoruló számára.

1997. szeptember 5-én, 87 éves korában hazatért a Teremtőjéhez Teréz anya. II. János Pál pápa 2003. október 19-én avatta boldoggá.⁵⁸ A Szeretet Misszionáriusai rend

---

⁵⁶ Teresio BOSCO: *Teréz anya- Isten Mosolya*, Don Bosco kiadó, Budapest, 2004, 16-22.

⁵⁷ GJERGJI: *Teréz anya*, 75.

⁵⁸ PAP Melinda: *Teréz anya és a segítő szeretet*. <https://noileg.ro/terez-anya-es-a-segito-szeretet-hit/> 2022.05.8

alapítójának szavai nagyon mélyen hangzanak, amelyek mindenkire el kellene jussanak. A cselekvő szeretet élénken élt Teréz anyában, ezt adta tovább és ezáltal sok rászoruló, beteget segített, ami nekik az életet jelentette. A következő szavakkal szeretnénk, hogy a szolgálata mindenkire eljusson, aki a segítőszakmát választotta hivatásának és a cselekvő szeretetet gyakorolja. Bármit tesznek, Jézusért teszik. A nap 24 órájában cselekvő szeretetben Jézust szolgálják.⁵⁹ Teréz anyja példaképe Mária volt, ott volt az imáiban, a szolgálataiban és az élet minden területén. A szerénysége és alázatossága elfeledtették a szenvedést, így tudott a cselekvő szereteten keresztül mosolyt és békét sugározni mindenkinek, aki rászorult.⁶⁰

2.3.2 Árpád házi Szent Erzsébet

1207. július 7-én, Sárospatakon született. Ez eléggé vitatott, hiszen Pozsony és Óbuda is a születési helyének tartja magát. A magyar király lánya, Erzsébet nemcsak a származását tekintve volt nemes, hanem a hite és vallása által. II. András magyar király és Merániai Gertrúd voltak a szülei.

Öten voltak testvérek, Erzsébet volt a harmadik gyermek. „Zsenge gyermekkorától kezdve minden gondolata és vágya az volt, hogy Istennek szolgálhasson, és kiérdemelje az örök boldogságot. Valahányszor lehetősége nyílt rá, bement a vár kápolnájába, lefeküdt az oltár előtt, és noha még nem tudott olvasni, kinyitott egy hatalmas zsoltároskönyvet, azután két kezét összetéve az égre emelte tekintetét, és fiatal kora ellenére szemlélődésbe és imába merült.”⁶¹

Az akkori kor szokásaihoz híven Erzsébetet már négyéves korában eljegyezték I. Hermann türingiai örgróf kérésére a fiával, Hermannal. Zsófia grófnő és Hermann gróf, akik Lajos szülei voltak, reménykedtek abban, hogy Erzsébet nagy hozománnyal érkezik. Azt szerették volna, hogy a német környezetben neveljék. Nem volt könnyű megszoknia az idegen környezetet, a helyet. A kis Erzsébetnek még az is tetőzte a nehéz napjait, hogy nemigen szerették az örgróf udvarában lévő emberek.

Már kiskorában nagyon szeretett imádkozni és lovagolni. Kiemelendőnek tartjuk, hogy Erzsébet az adakozásban sosem látott lehetetlent. A vár körül a koldusoknak mindig

---

⁵⁹ TURCSIK György: *Teréz Anya. Jézus Illata*, Budapest, 2000, 60-61.

⁶⁰ Brian KOLODIEJCHUK: *Teréz Anya. Jöjj, légy a világoosságom! Kalkutta szentjének személyes írásai*, Vigilia kiadó, Budapest, 2008, 307.

⁶¹ Charles DE MONTALEMBERT: *Árpád-házi Szent Erzsébet, türingiai hercegné élete*, Új Ember Kiadó, Budapest, 2006, 94.

volt egy kis segítség Erzsébet részéről. Elég későn tudta meg, hogy az édesanyját az ellene lázadók megölték és tragikusan meghalt. Hermann 19 éves korában meghalt elég hosszas betegeskedés után. A halála után, az öccse Lajos jegyezte el, aki Erzsébet legjobb pajtásaként volt jelen az életében és hét évvel volt idősebb.⁶²

Erzsébet nagyon sokat böjtölt, és éjszakánként virrasztott. Amikor megszületett az első gyermekük, vágyott arra, hogy segíthessen az elhagyatott gyermekeken. A cselekvő szeretetet választva menedékhelyet hozott létre az árva gyermekeknek, és ahogy tudta, segítette a szegényeket. Hálaként a második gyermek megszületése után, egy 28 ágyas kórházat hozott létre és ott gyakorolta ápolóként a cselekvő szeretet fontos lépéseit.

Erzsébet kedvessége és szeretete annyira sugárzó volt, hogy a köznép nagyon gyorsan megkedvelte őt. Férje, Lajos pedig tiszta, őszinte szívéből szerette. Fontos kiemelnünk, hogy Erzsébet bármilyen tevékenységet képes volt félbe szakítani azért, hogy, amint ő mondta, „Istent szeresse”. Ez nem tetszett Zsófia grófnőnek, mivel nem tudta irányítani, ahogy ő szerette volna és a szokásaival nem tudott egyetérteni. Meg kell jegyeznünk, hogy a grófnőt nagyon zavarták Erzsébetben azok a kiemelendő tulajdonságok, amelyek a hitére, vallási gyakorlatára vonatkoztak. Ezenkívül pedig, hogy minden gyermeket magával egyenrangú társnak tekintett. Mindezek mellett az udvarban lévő szabályokat nem fogadta el és nem is élt velük, ezek helyett a lovaglást választotta, ezt pedig teljesen elfogadhatatlannak tartotta Zsófia grófnő.

Lajos és Erzsébet házassága boldog volt, Erzsébet teljes szívét átadta a férjének és a rosszálló szülők akarata nem volt hatással rá. Amikor tehetett, mindig a férje elé lovagolt, amikor haza jövőben volt Lajos. Erzsébet őszinte szeretete sugárzóan hatott az egész udvarra. Lajos látta és érezte, hogy felesége nagyon szereti őt, de azt is, hogy az Isten az, aki Erzsébet teljes szívét élteti. Azt is megtapasztalta, hogy éjszakánként néha felkel felesége mellőle, a hűvös padlóra fekszik, és ott mutatja meg Istennek szeretetét az imái által. Erzsébet köszönetet mondott Istennek és gondolatai a betlehemi jászolnál voltak. Annyira szerette a feleségét, hogy az sem jelentett neki akadályt, ha Erzsébet nem evett semmit, mert böjtöt tartott. Tudta, hogy felesége mennyire szereti Istent, ez a gondolat teljesen nyugodttá tette a lelkét.⁶³

---

⁶² DIÓS István: *Árpád-házi Szent Erzsébet*, in: <https://archiv.katolikus.hu/szentek/1119.html> 2022.05.22.

⁶³ Charles DE MONTALEMBERT: *Árpád-házi Szent Erzsébet, türingiai hercegné élete*, Új Ember Kiadó, Budapest, 2006, 116-117.

Kiemelendő fontosságú Erzsébetnek a cselekvő szeretet iránti tanúságtétele. 1225-ben a nagy nehézség, éhezés ideje alatt, az éhezőknek segítségére volt, a kamrákban, amit talált, mindent kivitt és szétosztotta nekik. Nem tudta elviselni az, hogy ne segíthessen a rászorulókon. A sebesültek sebeit ápolta és szeretetével mellettük állt. Ezt a nyomort látva, folyamatosan arra tudott csak gondolni, hogy hogyan tudjon segítségére lenni a szerencsétlen alattvalóinak. Pénzt és élelmet osztott szét. Fontos megemlítenünk, azt a tényt, hogy a nagylelkűsége ellenére figyelmes és óvatos volt. Napi adagokat osztott ki a rászorulóknak, a pazarlás elkerülése végett.

Különös gondot fordított az árva gyermekekre, a cselekvő szeretetet gyakorolva foglalkozott velük. A gyermekek tele voltak hálával, hogy ilyen csodálatos édesanyát küldött nekik az Isten. Amikor bement közéjük, már azonnal mellette voltak, átölelték és mamának szólították. Külön megvizsgálta mindegyiket és főleg azokkal törődött többen, akik betegek voltak. Kis ajándékokkal is elhalmozta őket a szeretete mellett. Mindig felültette a térdére a beteg gyermekeket és babusgatásával, szeretetével halmozta el őket. A haldoklóra is gondja volt, ahogy az ideje engedte, megkereste őket, hogy segítse az utolsó útjukra.

A cselekvő szeretet megnyilvánulásának jeleként, Erzsébet a kis köpenyében a rászoruló embereknek ételt vitt. Nagyon sokan voltak, azt látta, hogy nem lesz elég az enniavaló, de ahogy kivett a köpenyéből egy kis darabot, újra ott volt még egy kis darab. Ezalatt imádkozott. Ahogy visszatért az otthonába megköszönte Istennek a csodatevő erejét.

Egy alkalommal, amíg férje Lajos távol volt, magához fogadott egy beteget, aki leprás volt és az ura ágyában adott helyet neki. Ezt azért tette, hogy ott tudjon lenni mellette és ápolhassa. Hirtelen Lajos haza jött, már az udvarban elmondták neki, hogy mit tett a felesége. Pár percre lelkében rossz érzés tört fel. Felment a szobába és az ágyában az Úr Jézust látta meg. A belső szemének a látása nyílt meg ezáltal. Megköszönte Erzsébetnek és biztosította arról, hogy ilyen vendéget bármikor hozhat. Erzsébetnek nemcsak az irgalmasság gyakorlása volt a fontos mindennapjaiban, hanem az a szeretet, ami tetteiben nyilvánul meg.⁶⁴

---

⁶⁴ Charles DE MONTALEMBERT: *Árpád – házi Szent Erzsébet, türingiai hercegné élete*. Új Ember Kiadó, Budapest, 2006, 163-164.

Kimagasló az a vonása Erzsébetnek, hogy a férje és a Jó Isten szeretete között megtudta tartani azt az összhangot, ami által a szeretet cselekvéssé alakult át és így teljes szívével tudta segíteni a rászorulókat. Teljes lelkével szerette a férjét, egymást támogatva és segítve éltek nagyon boldogan.

Amikor Lajos 1227-ben elindult a keresztes hadjáratra nagy lelki fájdalma volt Erzsébetnek, érzett, sejtett valami rosszat és az útközben férje megbetegedett, majd meg is halt. Mielőtt elváltak volna az útjaik, Lajos egy gyűrűt adott át Erzsébetnek, annak a jeleként, hogy a szeretetre és a hűségre emlékeztesse. Ez a gyűrű Lajos halálakor el is hasadt, a hagyomány szerint.⁶⁵

Nagyon félték közölni a szomorú hírt Erzsébettel, ahogy meghallotta a férje halálát, azt érezte és azt is mondta, hogy már nem létezik a világ számára, meghalt a világ is. Férje halála után nem maradhatott a várban, a három gyermekével (Hermann, Zsófia és Gertrúd) észrevétlenül egy októberi napon elhagyta a várat. Nehéz sors várt rá, gyermekeit a megmaradt ékszereinek az árából nevelte és közben fonást vállalt. Férje halála után Erzsébet az evangéliumot hirdette és Isten szeretetét akarta mindenhol felfedezni.⁶⁶

Özvegyiségében a szegény rászorulóknak ispotályt hozott létre Marburgban. Betegápolóként dolgozott és felvette a ferencesek harmad rendjének szürke ruháját. Nevelők nevelték a gyermekeiket, mert Erzsébet úgy érezte, hogy nem tudja kellőképpen nevelni őket. Ezt azért is gondolta így, mert Istennek szentelte teljesen az életét és Assisi szentjéhez hasonlóan élte a legteljesebben az életét.

1231-ben beteg lett és tudta, hogy most már eljött az idő, az atyai hazába kell távoznia. Szétosztotta a vagyonát és különösképpen vigasztalta azokat, akik mellette voltak és virrasztottak. Jókedvű lélekkel halt meg, Marburgban temették el. Halála után rövidesen sírhelyéhez betegek és szegények zarándokoltak el.

Befejezésül a Rózsa csodáját emelnénk ki, hiszen a legismertebb az emberek körében. „Abból az időből, amikor sógora, Henrik kormányozta a grófságot, elmondják, hogy Erzsébet változatlanul folytatta jótékonyágát a szegények között. Az egyik napon Henrik váratlanul tért haza a vadászatról, és találkozott vele, amint épp kosárral a karján

---

⁶⁵ TÖRÖK József: *A Magyar Föld Szentjei*, Tulipán kiadó, 1991, 111-113.

⁶⁶ HORVÁTH Tamás – SZABÓ Irén (szerk.): *Magyarország virága. 13. sz.-i források Árpád-házi Szent Erzsébet életéről*, Szent István Társulat, Budapest, 2001, 390.

igyekezett valahová. Henrik föltartóztatta, és látni akarta, mit visz a kosárban. Erzsébet engedelmesen átadta neki kosarát, melybe a szegények számára élelmet csomagolt, Henrik azonban illatozó rózsákat látott benne, megszégyenülve útjára kellett bocsátania Erzsébetet.”⁶⁷

Felebaráti szeretetnek a példáját tanulhatjuk Erzsébettől és a példája által arra biztat bennünket, hogy a betegeket, rászorulókat, szegényeket ne hanyagoljuk el és ha észre vettük, cselekvő szeretettel segítsük őket. Így Isten erejének segítségével tudunk a krisztusi úton járni.

2.3.3 Néri Szent Fülöp

Mivel Isten férfit és nőt teremtett, ezért egy férfit is választottunk a szentek közösségéből, hogy ezáltal a cselekvő szeretetről való értekezésünk teljesebbé váljon. Az említett szent nem más, mint Néri Szent Fülöp, aki Firenzében született, 1515. július 21-én. Édesanyja korán meghalt, amikor Fülöp még csak ötéves volt. Az édesapjáról tudnunk kell, hogy alkimistaként és kisjegyzőként kereste a kenyerét, a családja fenntartására.

A mostoha anya is megszerette Fülöpöt, mivel vicces és vidám lelkületű volt már gyermekkorában is. Fontosnak tartjuk kihangsúlyozni, hogy az emberekhez való közvetlensége és túlságos lelkesedése miatt mindenki megszerette. A domonkosok iskolájában kezdte el tanulmányait. Ott tanulta meg a domonkosoktól, hogy hinnünk kell a Szentlélek erejében. Ezt oly mélyen a szívébe ültették, hogy el tudta mondani azt a megalapozott kijelentést, hogy a Szentlélek élte az egyházat és nem hagyja el.

Ugyancsak a domonkosok tanították meg, hogy a valódi egyházi megújulás a papság belső átalakításával tud megvalósulni. Az itt töltött ideje alatt Fülöp nagy örömet lelt a Szentírás olvasásában, értelmezésében. Azt vallotta, hogy nem tudja semmi olyan boldoggá tenni, mint amikor elmélkedésbe kezd az elolvasott Szentírási részekről. A környezetében lévő emberek, ahogy ránéztek, különös tisztaságú kisugárzást véltek felfedezni benne.

Az édesapja 1533-ban Fülöpöt elküldte San Germanóba. A küldetés célja nem más volt, minthogy ott élt a nagybátyja, aki gazdag kereskedő volt és segítenie kellett az üzletében. Összesen három évig maradt a kereskedés világában.

---

⁶⁷ HORVÁTH – SZABÓ (szerk.): *Magyarország virága. 13. sz.-i források Árpád-házi Szent Erzsébet életéről*, 390.

Relevánsnak látjuk megemlíteni, hogy mivel elég közel volt Monte Cassino, Fülöp jóval többet volt Szent Benedek iskolájában, mint a nagybátyja üzletének a helyiségében. E három év alatt elsajátította az Istenről szóló tudományt, amely a későbbiekben hozzájárul a különleges cselekvő szeretet megéléséhez. Hangsúlyoznunk kell, hogy a Jó Isten nagy kegyelmeket adott neki ajándékba és jelentős látomásokban részesítette.⁶⁸

A legnevezetesebb ajándékban a katakombákban részesült, azt látta, hogy a száján keresztül egy tüzes golyó kerül be a keblébe, ami által eltört két bordája. Egészen a haláláig e bordák töröttek maradtak.⁶⁹ Egy következő látomásának történetében pedig Keresztelő Szent János, aki Firenze védőszentje, arra kérte, hogy menjen Rómába és hagyjon fel eddigi életével. Rómában úgy kell élnen, mintha sivatagban élne.

Már 1536-ban elutazott Rómába a legnagyobb szegénységben. A Firenzében élő vámhivatal előjárójának a gyermekei nevelésében besegített, és ezért ott kapott szállást, illetve táplálékot. Loyolai Szent Ignáccal való ismerkedésük annak köszönhető, hogy nagyon sok teológiai előadást hallgatott. Neki köszönheti, hogy megismerhette és megtanulhatta a belső imádságot. Az éhínség ideje alatt Rómában a cselekvő szeretet gyakorlásaként segítette a rászoruló szegény embereket.

Meglátogatta a Szent Jakab ispotályban a betegeket, az ispotály alapítójával is jó kapcsolatba került, és ezáltal megismerte az Isteni Szeretet Oratóriumát. Az Oratórium jelszava lett az ő saját oratóriumának a jeligeje is, a Sola caritas, amit lefordítva „Csak a szeretet”-ként értelmezhetünk.⁷⁰

A tanulmányait váratlanul otthagyva, a mindennapjait az utcán töltötte és apostolkodott a szegények körében, a könyveit, amelyből tanult, eladta, hogy abból a pénzből tudjon segíteni a rászorulóknak. Azt mondta, hogy ő sosem tanult sokat, mivel el volt foglalva többnyire az imádsággal és fontosabb volt az Úrral való személyes kapcsolat kialakítása. Éjszakákon át töltekezését az Istennel való kapcsolatából merítette, sokat imádkozott. Csodálatra méltó belső egyesülést élt meg a Jó Istennel. A belső lelkülete kisugárzott a külsejére. Lényeges kiemelnünk, hogy ennek köszönhetően ellenállhatatlanság sugárzott a sok jóság mellett és a bizalmat mindenki felfedezte rajta. Az

---

⁶⁸ INCZE Dénes: *A Szentek élete*, Agapé kiadó, Szeged, 1999, 135.

⁶⁹ DIÓS István: *Néri Szent Fülöp* in: Magyar Katolikus Lexikon, <http://lexikon.katolikus.hu/F/F%C3%BC1%C3%B6p.html> 2022.05.20.

⁷⁰ DIÓS István: *Néri Szent Fülöp élete*, in: <https://metropolita.hu/2013/05/neri-szent-fulop-elete/> 2022.05.20.

öröm szentjeként is emlegetik, mivel a Jó Isten szeretetét megérezte és ennek köszönhetően láthatóvá vált a viselkedésén is.

Harminchat éves korában szentelték pappá. Ezt követően az oratóriumot is létrehozta. A fiatalok lelki világával sokat foglalkozott, többnyire a gyóntatások alatt ismerte meg őket. Nagyon megszerették és a társaságát többször keresték. A kis cellájában lelki beszélgetéseket folytattak, sokat kirándultak és a humor, a szórakozás nem maradhatott ki az életükből. Egy lelki kincsekben gazdag életre tehettek szert a fiatalok, amikor együtt lehettek, épp ezért folyamatosan szomjaztak a társaságára. A kirándulások és sok pajkosság mellett nem maradhatott el az esti térden imádkozás az Oltáriszentség előtt, majd a Szentek életének olvasása és ezt követően ennek megbeszélése.⁷¹

A kioktató beszédek helyett, örömteli beszédeket tartott a fiataloknak és példájával tanította a szeretet cselekvésének fontosságát a szegények körében. Arra buzdította a körülötte lévőket, hogy mihamarabb kezdjék el gyakorolni jó cselekedeteket, nem szabad késni vele, mivel a halál sem késik. Egy idő után már szűkössé vált a kis cellája, emiatt egy nagy raktár épületet átalakított a templom mellett és oratóriummá építette. Minden egyes nap a Bibliát olvasva együtt voltak és imádkozva élték meg a közös együttlétet. Emellett nem hagyta el a cselekvő szeretet gyakorlásának a megélését, mivel a fiatalokat kiküldte a város kórházaiba segíteni.

A szeretetének nagyfokú gyakorlásában lényegesnek tekintjük kiemelni, hogy 1564-ben létrehozta Firenzében a papok oratóriumát. Nem aludt sokat, hiszen a napi 15 óra gyóntatás mindig feladat volt számára, ami mellett nagyon sokat imádkozott. E nélkül nem is tudta elképzelni életét. Lelki vezetői képessége csodálatra méltó volt. Elmondhatjuk, hogy Goethe is felnézett rá és azt mondta Fülöpről, hogy egy humoros szent. Az aszketikus szigorral tudta párosítani a játékos lelkületet. 1595. május 26-án éjszaka 3 órakor halt meg. A szentté avatása pedig 1622-ben történt meg.⁷²

A második nagy fejezetünk a cselekvő szeretet konkrét megnyilvánulási formáit tárja elénk a Szentírás lapjain fellelhető példák és a szentek élete nyomán. Ezeket nagyító alá véve láthatjuk, hogy alapvető emberi kötelességünk a szeretetet tettekre is váltani, hiszen ez a legfőbb parancsunk, amit Jézus tanított nekünk. De nem hogy csak tanította, hanem tevékenységei révén példát is mutatott rá. Ez a krisztusi szeretet sarkalta a szeretet

⁷¹ DIÓS István: *Néri Szent Fülöp*, in: <https://archiv.katolikus.hu/szentek/1119.html> 2022.05.22.

⁷² INCZE Dénes: *A Szentek élete*, Agapé kiadó, Szeged, 1999, 136-137.

megélésére az előbbieken élénk állított három szentet is, akik Krisztus szeretetét mutatták meg a rászorulóknak. Minden kornak és világnak szüksége van ehhez hasonló szentekre, akik életükkel a szeretetet tettekre váltják és így a világot élhetőbbé teszik. A bibliai példa rávilágít arra, az irgalmas samaritanus példáján keresztül, hogy mindig az emberre tekintünk és őt emeljük ki a szenvedés és szükség állapotából, mert neki kiszolgáltatott helyzetében van szüksége segítségre.

A Krisztus iránti mély szeretet sarkalta Teréz anyát is arra, hogy minden szenvedőben meglássa a szenvedő Krisztust, és felemelje, visszaadja nekik emberi méltóságukat, és megéreztesse az utca emberével is, hogy ő is Krisztus teremtménye és képmása. Szent Erzsébet hivatását szintén az utca emberénél találta meg, őket emelte fel gondozta és táplálta, és éreztette, hogy nincsenek egyedül. A tettekben megnyilvánuló szeretet volt az, ami férje szívét is Krisztus fele irányította. Az irgalmas és melegszívű nők mellett egy férfi példakép is áll előttünk, Néri Szent Fülöp személyében, aki a testi szükségletek és a gyógyítás mellett az emberek szívét is gyógyította a gyóntatások által. A fiatalokkal pedig megtapasztaltatta Krisztus szeretetét és arra sarkalta őket, hogy a jó példát adják tovább és az ispotályokba nyújtsanak segítő jobbot a szenvedőknek.

A két fő fejezet kutatásait összevetve kijelenthetjük, hogy az ápolók munkáját fontos, hogy áthassa a Krisztustól áradó irgalmas szeretet, és hogy ez a szeretet konkrét tettekben is megnyilvánuljon. Az ápolók tevékenységében láthattuk, hogy elengedhetetlen az empátikus készség és a bizalmi légkör megteremtése. A két alapfeltétel pedig akkor valósulhat meg, ha Krisztustól kapott hivatásként éljük meg feladatunkat. A Krisztustól kapott hivatásunk pedig a szeretet törvényén alapszik, ami akkor szemlélhető leginkább, ha cselekedetek szintjén mutatkozik meg. Ennek szemléltetése bibliai történetek és három szent élete által történt meg, akik ápolói tevékenységet gyakoroltak Krisztushoz fűző szeretetük kiteljesedésére.

Összességében elmondhatjuk, hogy a cselekvő szeretet gyakorlása nélkülözhetetlen az ápolói tevékenység gyakorlásához, mert hiánya megfosztja a szakmát a hivatástudat megélésétől. Külön-külön vizsgálva a két témát, tehát az ápoló feladatkörét és az irgalmasság cselekedeteit és azok megnyilvánulásait, azt láthatjuk, hogy lényegi átfedések vannak a kettő között, hiszen mind kettő hivatásunk és alapvető emberi kötelességünk. S ha az ápoló tevékenységét nem hatja át a szeretet, akkor tevékenysége nagymértékben csorbul és nem éri el igazi célját. A kettő együtt járva, tehát a cselekvő szeretet és az

ápolás/gondozás teljes egészet alkotnak, és egymást karöltve teljesednek. Az embernek mindenkor szüksége van a szeretet cselekedeteire, de leginkább akkor, amikor kiszolgáltatott helyzetben van, és úgy érzi egyedül van. Azt is mondhatnánk, hogy a gondozás ápolás mozgató rugója és éltetője a cselekvő szeretet, ami a mindenkori ember alapvető szükséglete.

3. Az empirikus kutatás bemutatása

Az első két fejezetben rávilágítottunk az alapvető ápolói tulajdonságok fontosságaira és hogy mit is jelent igazából a cselekvő szeretet. Ezek alapján kijelenthetjük, hogy az ápolói tevékenység részét képezik az irgalmasság cselekedetei.

Az előző fejezetekben tárgyalt elméleti szempontokra támaszkodva dolgoztunk ki a cselekvő szeretet vizsgálatára egy dinamikus, kvalitatív egyéni kutatást. E kvalitatív kutatás alkalmával négy interjú alanyt kérdeztünk meg arról, hogy mit is jelent számukra a cselekvő szeretet és hogy tudják tettekben is megnyilvánítani az ápolói munkájuk során. Ezek alapján állítottuk össze az öt kérdésből álló kérdéssorozatot, aminek köszönhetően az előre megfogalmazott hipotézisek beigazolódását vizsgáltuk.

Figyelmünk kiterjedt többek közt arra, hogy milyen gondolkodásmóddal rendelkeznek a napjaink felgyorsult, technikai munkasorozatuk mellett. Négy interjú alannyal vettünk fel egy előre kidolgozott, strukturált, öt kérdésből álló interjút, melyet részletesen elemzünk az alábbiakban.

A kutatásunk általános célja: megvizsgálni az egészségügyben dolgozó asszisztensek cselekvő szeretetéről alkotott véleményét a székelyudvarhelyi kórházban. A kutatás operacionizált célja: az alábbi kérdésekre adott válaszok elemzése, értékelése és új kérdéskörök megfogalmazása.

Az kvalitatív kutató munkánk alapjául a következő két hipotézis szolgált:

1. A mai egészségügyi dolgozók munkáját még mindig a cselekvő szeretet motiválja, számos munkahelyi kihívás mellett.

Az elmúlt tizenöt év egészségügyi szakképzésben tanítói, ápolástan-, ápoláslélektan- oktatói, valamint a székelyudvarhelyi kórház különböző osztályain gyakorlat vezetői tapasztalatok alapján az első és legfontosabb megállapításunk az asszisztensi munkakör motivációs részét illetően, hogy a cselekvő szeretet még mindig fontos motiváció, amellett, hogy az ápolók a munkájuk során feladataik végzése során pontos és részletes elvárásnak kell megfeleljenek. A székelyudvarhelyi kórház funkcionáló osztályai a következők:

1. Belgyógyászati osztály
2. Sebészeti osztály
3. Gyerekosztály

4. Neurológiai osztály
5. Pszichiátriai osztály
6. Nőgyógyászati osztály
7. Sürgősségi osztály
8. Fertőző osztály
9. Fizioterápiai osztály
10. Tüdőgyógyászati osztály
11. Fül – Orr – Gégészeti osztály
12. Ortopédiai osztály
13. Kardiológiai osztály

2. A mai egészségügyi rendszerben nehézséget okoz a cselekvő szeretet gyakorlása a fokozott adminisztrációs feladat elvégzése miatt.

A második kutatási hipotézis, mely az interjú alanyokkal folytatott beszélgetések tartalmát képezte, az a székelyudvarhelyi kórházon belüli, asszisztensi munkakörhöz tartozó adminisztrációs feladatoknak való megfelelés nehézsége, ami a cselekvő szeretet gyakorlásának rovására megy. A beteg személyes adatait, vizsgálatait, illetve kezelését, diagnózisát papír alapú, valamint digitalizált formában is rögzítjük. A legalapvetőbb adminisztrációs feladatok a következők:

1. Betegfelvétel
2. Anamnézis felvétel
3. Belegyező nyilatkozat
4. Belső fertőzések jelentései
5. Ápolási terv
6. Gyógyszer kondika kitöltése
7. Laboratóriumi kérés megírása
8. Computer Tomográfia kérés megírása
9. Röntgen kérés megírása
10. Mentőautó igénylők kitöltése

A fentiek fényében szeretnénk rátérni az interjú alanyokkal folytatott beszélgetésekre, melyeknek a fő célja a fent megfogalmazott hipotézisek alátámasztása, esetleges megcáfolása.

Az interjú alanyokkal folytatott beszélgetések, strukturált interjúk alapját öt kérdés képezte:

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?
2. Milyennek tarja a mai egészségügyi rendszert?
3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?
4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?
5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Az adatfelvétel egyéni, négy szemközti beszélgetések alkalmával történt, másfél – kétórás időtartam keretén belül.

Előre telefonos megbeszélés alapján történt az egyeztetés a felkért interjú alanyokkal. Az anonimitás biztosítását is fontosnak tartottuk, így a bizalmi légkör megteremtése is egyben gördülékenységet vont maga után.

Az interjú alanyok kiválasztását illetően figyeltünk arra, hogy eltérő régiséggel, szakmai tapasztalattal rendelkező, különböző osztályon dolgozó interjú alanyokról legyen szó. Egy aspektust illetően nem tettünk különbséget közöttük, a megkérdezettek mindegyike a női nem jeles képviselője.

Az interjú helyszínének kiválasztásakor fontosnak tartottuk, hogy az interjú alanyok számára legyen kényelmes és biztonságos, nyugodt hely. Így a kórházban lévő, ügyeletes szobának kinevezett részlegen beszélünk meg a kérdéseket. Tegező viszonyt folytattunk, mivel már régen ismerjük egymást, ez jelentősen hozzájárult a bizalmas megosztásokhoz.

Az interjúbeszélgetések tartalmát hanganyag formájában rögzítettük, majd elektronikus formában Word dokumentumként került begépelésre.

Előzetes személyes és szakmai kapcsolat alapján választottuk ki az interjú alanyokat, akik bemutatására a következőkben részletesen kitérünk. Az interjú alanyok bemutatása:

I.A. 1:

- Sürgősségi osztály
- Elvált
- Megfelelő anyagi helyzettel rendelkezik
- Harminckét év régiség
- Főasszisztensi továbbképző

I.A. 2:

- Intenzív osztály és műtő
- Egyedülálló
- Nagyon jó anyagi helyzettel rendelkezik
- Huszonkét év régiség
- Főasszisztensi továbbképző
- Műtős asszisztensi továbbképzés

I.A. 3:

- Sebészeti osztály
- Férjezett, két gyerek édesanyja
- Megfelelő anyagi helyzettel rendelkezik
- Tizenhárom év régiség
- Még nincs továbbképzés

I.A. 4

- Ápolási igazgatónő
- Többszöri főasszisztens
- Férjezett, két gyermek édesanyja
- Jó anyagi helyzettel rendelkező
- Harminchat év régiség
- Főasszisztensi továbbképző
- Management továbbképzés
- Formatori továbbképzés

Az interjú alanyok válaszainak többszöri elolvasása és részletes elemzése alapján dolgoztuk ki az alábbi három szempontot, amelyek tükrében elemeztük a négy interjú alany által adott válaszokat mind az öt kérdésre. A mellékletben megtalálható külön-külön is az interjú alanyok rögzített, szószerinti változata.

Az interjú beszélgetések kiértékelésének szempontjai:

- I. A kérdésekre adott válaszok összehasonlítása és közös nevezőre hozása
- II. A kérdésekre adott válaszok különbözőségének a beazonosítása
- III. Az interjú alanyok személyes, szubjektív bevonódása a kutatási téma iránt

Az adatfelvétel elemzése:

- I. A kérdésekre adott válaszok összehasonlítása és közös nevezőre hozása az egyes válaszok alapján.

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Az első kérdésre adott válaszok alapján elmondható, hogy a legtöbb asszisztens a betegre szánt idő keretre gondolva, mint a legmeghatározóbb tényezőt emelte ki. Ezt követően a beteg állapotának a súlyossága, milyensége és a betegség ellátásának sürgességi foka.

Elmondásuk szerint mérvadónak tűnik, hogy egy beteg betegsége mennyire súlyos és ennek megfelelően meghatározó az ápolás és kezelés is számukra. Az első, a második és a negyedik interjú alany szerint gyakran előforduló nehézség a betegre szánt idő kapcsán a papír munka, a dokumentáció elkészítésének a prioritása. Ennek köszönhetően többnyire kevés az a minőségi idő, amelyet az ápoló a betegre tud szánni. Hiszen a beteg esetleges panaszainak, kérdéseinek a meghallgatása fontos az ápolás-gyógyítás során.

A harmadik interjúalanyunk ezt kiegészítve arra reflektált leginkább, hogy a minőségi idő terjedelme többnyire attól függ, hogy a betegek számához hány egészségügyi dolgozó tud csatlakozni, ugyanis, ha nagyobb számban vannak betegek (pl. 8-10 fő), melyek segítségére csupán 1-2 ápoló jut, több időt tudnak adott személyekre szánni, mintha ezt egy ápoló kellene elvégezze. De mindenképpen szem előtt kell tartani az adminisztrációs feladatok elvégzését is, így a harmadik interjúalanyunk válasza is az volt, hogy változó időtartamról beszélhetünk.

Mind a négy interjú alany elmondása alapján a betegre szánt idő függ a szakmai kooperációtól és a kezelő orvosnak az attitűdjétől.

2. Milyenek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Az egészségügyi rendszer véleményezése kapcsán mind a négy interjú alany kiemelt fontosságot tulajdonít a dokumentációnak, a papír munkának, a protokoll szerinti betegellátásnak; vagyis az adminisztráció jelenlétének.

Ugyancsak közös meglátás, miszerint napjainkban egyre fejlettebb, modernebb felszereltséggel bír a székelyudvarhelyi kórház. A számítógépes vezéreltséggel működő betegellátás egyre nagyobb jelentőséggel bír. A hatékony, korszerű felszereltség, a folyamatos technikai és professzionális fejlődés, illetve fejlesztés egyaránt jellemzi mind a négy válaszadó szerint az egészségügyi rendszert.

Minden eddig megfogalmazott, pozitív erőforrásként kezelhető jellemző mellett sajnos az is megállapítható, hogy a legmodernebb, csúcs technológiával való folyamatos versengés az orvos-beteg és az ápoló-beteg kapcsolatnak, az együtt töltött minőségi időnek, az alapprobléma feltérképezésének a rovására megy.

Mind a négy válaszadó kihangsúlyozta a túlterheltséget mind az emberi, mind a szakmai igényekhez képest.

3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?

Egyértelműen megfogalmazta mind a négy interjú alany a krisztusi szeretetet, ami szavakban is megnyilvánul, de legfőképp a cselekvésben és a tette készségben. A kommunikációt illetően a bátorító és elismerő szavak fontosságát emelték ki az interjú alanyok. Hiszen a bátorítás a beteg számára, mint a gyógyulás reménye kulcsfontosságú. Az elismerő, odaadó szavak mögött pedig ott van a bizalom, ami nélkül nem tud az ápoló és a beteg közti kapcsolat teljes mértékben megvalósulni.

Az interjú alanyok elmondása szerint nagy hangsúlyt kap a megértés a beteg irányában. Ezt követően az ápoló részéről az elfogadás és a beteg támogatása. Úgy gondoljuk, hogy talán a legjelentősebb az, hogy az egészségügyi dolgozók ezzel az empátikus és szeretetteljes odafordulással végezzék feladataikat, hiszen a szeretetnyelvek bármelyike olyan jelentős aspektusa lehet a gyógyulásnak, melyet orvossággal talán nem lehetne elérni, és itt lehet szó akár egy mosolyról, akár egy kézfogásról, vagy akár egy jó szóról – hiszen minél többet adunk, annál többet fogunk mi is visszakapni.

4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?

Az interjú alanyok válaszában kiemelés alapján, a következő hasonlóságokat emelnék ki. A szakmai tudáson túlmutatva az emberi kapcsolatok legalapvetőbb olajozó szerepe a figyelmes meghallgatás, a bátorító szavak, az empátia, a lelki és szellemi jelenlét, a bátorítás, a támogatás, adott esetben a betegséggel szembeni elfogadás, a türelem, valamint a méltányosság a beteggel és betegségével szemben.

A kérdésre kapott válaszok alapján a következőket kell kiemelnünk: a szeretetnyelvek sokszínűsége segíti a betegápolókat abban, hogy a cselekvő szeretet címszavával tudjanak nap, mint nap a hivatásuknak szolgálni. Itt ismét gondolhatunk egy fizikai érintésre, egy kedves szóra, de akár arra is, hogy minőségi időt tölt adott betegnél, és megerősíti őt abban, hogy a reményt éltetni kell, és hogy mindig tud sütni a Nap, még akkor is, ha néha felhő takarja az eget.

5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

A cselekvő szeretet, mint energia jelenik meg mind a négy interjú alany válaszában. A szeretet, mint erőforrás, mint a legalapvetőbb és leghatékonyabb gyógyító erő, az önzetlen, alázattal és hittel elvégzett szolgálat fontosságát hangsúlyozta mind a négy interjú alany. A bátorság és egymás támogatása, sokszor a rendszer által támasztott nyomás ellenére is, mindig célravezető az ott lévők számára a műszak ideje alatt. Tiszta szívvel, lelkesedéssel minden akadály ellenére igenis gyakorolható és felemelő érzésként jelenik meg az interjú alanyok körében. Optimisták, hisznek abban, hogy beépíthető, gyakorolható a cselekvő szeretet. A szakmai kompetenciák fejlesztésén túlmenően mind a négy interjú alany az emberséget, a humánus attitűdöt hangsúlyozta.

A fentiek fényében kijelenthetjük, hogy mindegyik válaszadónk arra a következtetésre jutott, hogy bár eleinte idegenként hatott rájuk a cselekvő-szeretet szókapcsolat, mégis a tapasztalataik alapján megfigyelhető a mindennapos tevékenységükben, hiszen az ápolói hivatás alapja főként az, hogy örömmel és szeretettel, önkéntes alapon mások segítségére lenni, és mások jólétét szolgálni tudjuk, nem beszélve arról, hogy mindezt türelemmel és alázattal, a kérkedés vagy a képmutatás bármilyen megnyilvánulásától függetlenül igyekezzünk elérni.

II. A kérdésekre adott válaszok különbözőségének a beazonosítása.

A legtöbb különbség az első két kérdésre adott válaszokban érhető tetten, azaz a betegre szánt idő és az egészségügyi rendszer mai tendenciának véleményezése kapcsán.

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Eltérő válaszokkal találkozunk a betegre szánt idő tekintetében. Van, aki két-hat percet, maximum tizenöt percet tud szánni a betegre. Van olyan is, aki ennél jóval többet is, harminc-negyven percet. Különbséget tapasztalunk abban, ami az időbeosztást illeti. Előfordul, hogy percben, órában nem meghatározható a beteggel töltött minőségi idő.

Lehet, hogy volna idő, de az empátikus készsége az ápolónak nem megfelelő a beteggel szemben. A betegség súlyossága jelentős mértékben hozzájárul a minőségi idő tartamához, ugyanis vannak jó eséllyel gyógyítható, valamint halálos betegségben szenvedő emberek, ezek pedig nagy mértékben segítenek eldönteni az erkölcsi kérdést, miszerint kinek mennyi minőségi idő juthat, avagy szükségeltetik; illetve egy ápolóra jutó beteg létszám is egy fontos tényezőnek bizonyulhat.

A kezelő orvosokról alkotott véleményezések is eltérőek egymástól. Az orvosok kedély állapotától függően; a hatalmi versenyszellemtől (szakmai értelemben, orvos és orvos között) – ez természetesen az egészségügyi ellátás minőségének a rovására megy; végül a társadalomban betöltött szerep, hogy a beteg milyen háttérrel rendelkezik, oly mértékben befolyásolják a beteg-ellátásra szánt időt, mely ahhoz vezet, hogy a legtöbb páciens, már nem érez annyi bizalmat és biztonságot orvosával szemben, valamint az egész egészségügyi rendszert elítéli és a tisztelet minimális fokát adja meg csupán, azzal szemben, hogy pár évtizede még milyen kultusza volt az egészségügy intézményének.

2. Milyenek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Az egészségügyi rendszer véleményezésében a legnagyobb különbség abban érhető tetten, ahogy a betegség megközelítettségét értelmezik a szakértők: a második válaszadó a holisztikus szemléletet tartotta fontosnak, vagyis az egész ember gyógyítására, ápolására törekednek. A testet, lelket, szellemet tartják kiemelendő fontosságúnak. Ezzel szemben a negyedik interjú alanyunk pont azt emelte ki, hogy a mai egészségügyi dolgozók nem a teljes embert nézik, helyette elaprozódott szakterületekkel foglalkoznak.

Találkoztunk az interjú beszélgetés alatt olyan válasszal is, ahol mindenki csak a saját nézőpontját tartotta a fontosnak. De ugyanakkor a fejlődés-vágy mellett jelen van a

védekező mechanizmus is, melyet leginkább a műhibák, illetve az ebből eredeztethető perek jelenléte befolyásol. Végül ki kell emelnünk azt, hogy egyre kevesebb esetben találkozhatunk a kórelőzmény felvételével a kórteremben lévő beteg ágyánál, amely ismét a minőségi időt, illetve az empatikus hozzáállást befolyásolja – helyette a digitális adatbázist használják, ami egy jóval személytelenebb megoldása ennek.

3., 4., 5. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről? Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor? Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Mindhárom kérdésre adott válaszok elemzésekor a különbség leginkább az ápolók alap motivációjára vezethető vissza: a szakma presztízse, a jövedelmezés biztonsága, illetve az önzetlen adni akarás, segítségnyújtás.

A cselekvő szeretet gyakorlása adott esetekben akkor és olyan mértékben jelenik meg, amennyiben igény van rá a beteg részéről, más esetben az adminisztrációs feladat a cselekvő szeretet gyakorlásának a kárára történik.

III. Az interjú alanyok személyes, szubjektív bevonódása a kutatási téma iránt

Az interjú alanyok beszámolóit alapján egyöntetűen érezhető az implikálódás, a személyes bevonódás, a feltett kérdésekre adott válaszoknak az autentikussága, a komolysága.

Az is tény, hogy egy reális, szakmailag és emberileg is egy őszinte, részletes és konkrét válaszokat tartalmazó véleményezésekkel találkoztunk. A lelkesedés, az optimizmus, a segítségnyújtásban, gyógyításban való töretlen hit a legfontosabb egy hiteles ápoló életében, így tehát mind a négy interjú alanyánál. Érezhető a szakmai pályafutásokban a stabilitás, az érett karrier út, amely mögöttük van.

Szakmai tapasztalat arra reflektál, hogy sosem szabad feladni, a harc sosem ér véget, és a legnagyobb fegyverünk a remény kell legyen.

A fentiek fényében következtetéseket vonhatunk le. Ebben a részben az empirikus kutatómunka eredményeit, tanulságait tettük közzé, melynek központi témája a cselekvő szeretetet megjelenése. A kutatási alanyaink az egészségügyi rendszerben dolgozó ápolók. Ezeknek a beszámolóknak az alapján nyerhetünk mélyebb betekintést a székelyudvarhelyi kórház kapcsolati működésébe és a betegekkel fenntartott kapcsolataikba.

A kutató munka elején felállított hipotézisek beigazolódni látszanak. Első feltételezésünk, miszerint a mai egészségügyi dolgozók munkáját még mindig a cselekvő szeretet motiválja a számos munkahelyi kihívás mellett (protokoll, dokumentáció, szakember hiány). Az interjúban megfogalmazott válaszok alapján e hipotézis igaznak bizonyult. A válaszadók egyértelműen arról számoltak be, hogy a szakemberhiány, a leterheltség ellenére még mindig az önzetlenül, a hittel és szeretettel végzett ápolói munka az alapvető érték.

A második feltételezésünk, a cselekvő szeretet gyakorlásának a nehézségbe ütközését érinti, a fokozott adminisztrációs feladatok elvégzése miatt. Itt a válaszadók nagyon megosztott véleménnyel rendelkeztek, különbözőképpen gondolkodnak erről a kérdéstről. Tehát ez a hipotézisünk részben igazolódott be. Egyes visszajelzések szerint az ápoló lelkesedése és egyéni motivációja a legmeghatározóbb a cselekvő szeretet gyakorlása tekintetében, függetlenül a felhalmozódott dokumentációs kényszerektől. Másrészt viszont van, aki úgy fogalmazott, hogy a beteggel töltött idő rovására megy az adminisztrációs feladat elvégzése.

Az interjú alanyok válaszaiból az derül ki, hogy az orvostudomány területén, a fejlett technika mellett, még mindig az emberi méltányosság, az önzetlen, hittel teli segítségnyújtás az alapja az ápolói munkának. Az elmúlt évek során olyan protokoll szabályoknak kell megfelelniük, amelyek egyre több időt elvesznek az ügyelet során megélhető cselekvő szeretet lehetőségétől. Ennek ellenére nem adják fel a kimondottan cselekvő szeretet gyakorlását.

A nagyfokú és professzionális fejlődés maga után vonja azt a tény, hogy bár több időt szentelnek az ápolók az adminisztrációs feladatoknak, ennek ellenére minden tőlük telhető lehetőséget kihívásnak tekintenek, amikor a betegekkel időt tölthetnek.

Következtetések

A dolgozat megírásának kezdetén két hipotézist állítottunk fel, amelyeket a kutatásunk során beigazolódnak látszottak, és arra engednek következtetni, hogy bár manapság mindent a technika ural és kontrolál, szükség van az emberre, aki oda tud hajolni az embertársához és fel tudja emelni őt az elveszettség állapotból, ami már fél siker a gyógyulás útján

I. A mai egészségügyi dolgozók munkáját még mindig a cselekvő szeretet motiválja, számos munkahelyi kihívás mellett

A feltett hipotézisünk igaznak bizonyult a beérkező válaszok alapján, hiszen a megkérdezett interjúalanyok arról számoltak be, hogy az ápolás alappillére a hit és a szeretet. Ezek nélkül nem beszélhetünk ápolásról, hiszen a betegben elsőként az embert kell meglássuk, aki szenved és vár tőlünk egy meleg szeretetteljes pillantást, annak közvetítését, hogy vele vagyunk. Ha ezek az alapvető emberi szükségletek hiányoznak az ápolásból, akkor az elveszíti alapvető küldetését és szembe megy az etikai kódexszel. Ezen a szinten tehát két akadály is áll előttük, egyrészt az alapvető jézusi szeretetparancsot nem teljesítik, és nem tesznek eleget az orvoslás teljes hivatásának.

II. A mai egészségügyi rendszerben nehézséget okoz a cselekvő szeretet gyakorlása a fokozott adminisztrációs feladat elvégzése miatt.

Ez a hipotézisünk részben beigazolódt, bár a válaszadók válaszai nagyon sokrétűek voltak. Hiszen mindenki másként értelmezi, és másként gondolkodik a kérdés kapcsán, illetve más az állásfoglalása ezzel a tényállással kapcsolatban. A válaszokban rejtett információkból, azt a következtetést vontunk le, hogy bár rengeteg az adminisztrációs munka, mégis, ha akarjuk, van időnk a betegre is, amikor is jelen vagyunk, ott vagyunk neki és éreztetjük vele, hogy nincs egyedül, és az ápoló azért van a beteggel, hogy segítsen neki és nincs egyedül bármi történjen.

Összegezve mégis azt kell, hogy mondjuk, hogy a betegápolás nem veszítette el hivatását a világban, hiszen bár a technika arra hivatott, hogy a munkát segítse, mégis időt vesz el az embertől, de a cél nem veszett el, hiszen a négy interjú alany válasza alapján kijelenthetjük, hogy a cél mai is az önzetlen hittel teli segítségnyújtás, és hogy szeretettel tudjak fordulni a másik emberhez, és Szent Erzsébet férjéhez hasonlóan meglássuk a

betegben Krisztus szenvedő arcvonásait és tudatosuljon bennünk, hogy amit a legkisebekkel teszünk, azt mind az Úr Jézussal tesszük.

Az ápolók szeme előtt méltón állhat ugyanakkor Teréz anya is, aki hivatásként élte meg, hogy nem kell nagy dolgokat tenni, csak aprókat nagy szeretettel. Ha ezek a példák állnak a dolgozók előtt, nem fásulnak bele a munkába és képesek lesznek a mindennapi gondjaikat otthon hagyni és a megélt pillanatot, ha az rövid is, a betegnek szentelni. Az irgalmas szamaritánushoz hasonlóan nem azt kell nézni, hogy kinek segítünk, hanem azt, hogy annak a szenvedőnek mire van szüksége. Ezen cselekedetek által méltón követjük Szent Fülöpöt is, aki a lelkek gyógyítását tette minduntalan, és ezzel testi gyógyulást is hozott.

Mindenképpen fontosnak tartjuk kiemelni azt, hogy az általunk választott témakör nem merül ki ennyiben és akad néhány olyan szegmens, melyre a továbbiakban időt lehetne fordítani, annak ellenére, hogy az alaphipotézisünket, úgy gondoljuk, kellőképpen körül jártuk. Amilyen irányban el lehetne kezdeni a további kutatásokat: kapcsolat a betegápoló és a kórházlelkész között; interaktív programok, melyek az empatikus készséget, valamint az erőszakmentes kommunikációt segítik; esetleges lelki napok, melyek a hivatás témakörében az ápolók belső békéjére, a segítség kulcsszavára fókuszálnak.

Irodalomjegyzék

Szakkönyvek és tanulmányok

ÁRGYELÁN Diána: *Aki segít boldogul. –motiváció segítő hivatású pályakezdőknek és bizonytalanoknak*, Grafoprodukt, Szabadka

BERECZKI Szilvia: *Sokarcú Irgalmasság. Vallomások, interjúk, tanulmányok*, Verbum, Kolozsvár, 2016.

BOKOR Nándor, *Általános Ápolástan és Gondozástan*,. Medicina könyvkiadó, megjelenés helye?, 2013-2014.

BOKOR Nándor: *Általános ápolástan- – gondozástan, Vol I., Egészségügyi szakközépiskolák és szakiskolák szakkönyve*, Medicina, Budapest, 1991.

Teresio BOSCO Teresio: *Teréz anya – Isten mosolya*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004.

Charles DE MONTALEMBERT, Charles: *Árpád-házi Szent Erzsébet, türingiai hercegné élete*,. Új Ember Kiadó, Budapest, 2006.

FERENC PÁPA: *Isten neve irgalmasság. Beszélgetések Andrea Torniellivel*, Hellikon Kiadó, megjelenés helye?, 2016.

Lush GJERGJI, Lush: *Teréz anya*, Agape kiadó, Szeged, 1996.

HELEMBAI Kornélia: *Ápoláslélektan. Egészségügyi szakközépiskolák és szakiskolák tankönyve*, Medicina, Budapest, 1993.

HETÉNYI VARGA Károly: *Beszélgetés a Mesterrel. Imák és elmélkedések az ifjúság számára*, Szent István Társulat, Budapest, 2018.

HOMA Ildikó: *Veled vagyok mindennap. Útitárs a betegségben*, Verbum, Kolozsvár, 2017

HORVÁTH Tamás – SZABÓ Irén (szerk.): *Magyarország virága. 13. sz.-i források Árpád-házi Szent Erzsébet életéről*, Szent István Társulat, Budapest, 2001.

INCZE Dénes: *A Szentek élete*, Agapé kiadó, Szeged, 1999.

Walter KASPER, Walter: *Irgalmasság. Az Evangélium alapfogalma – a keresztény élet kulcsa*, Új Ember, Budapest, 2015.

KERTÉSZ Erzsébet: *A lámpás Hölgy, Forence Nighthgale élettörténete*, Móra könyvkiadó, 2001

Brian KOLODIEJCHUK, Brian: *Teréz Anya. Jöjj, légy a világosságom! Kalkutta szentjének személyes írásai*, Budapest, Vigilia kiadó, Budapest, 2008.

KOPP Mária – BERGHAMMER Rita (szerk.): *Orvosi Pszichológia tankönyv*, megjelenés helye?, 2003.

LÁSZLÓ Attila: *Jóbok és Kamillok. Keresztény beteggondozás*, Corvina Könyvklub, h. n., 1999.

Thomas MERTON, Thomas: *A csend szava*, Szent István Társulat, Budapest, 1983.

MILLIKEN, Mary Elizabeth – CAMPBELL, Gene: *Mindennapos betegápolás. Az ápolónői hivatás kézikönyve I-II*, Medicina könyvkiadó Zrt, megjelenés helye?, 2006.

- MUSTÓ Péter SJ: *Csendben születik az élet. A belső ima tapasztalatairól*, Jezsuita Kiadó, Budapest 2015
- NOSZA Magdolna (szerk.): *Ápolástani alapismeretek*, Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskola Kar, Főiskolai Jegyzet, Budapest, 2006.
- Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2008.
- OLÁH András: *Az ápolástudomány tankönyve*, Medicina könyvkiadó, Budapest
- Patricia A. POTTER – Anne GRIFFINI PERRY (szerk.): *Az ápolás elméleti és gyakorlati alapjai*, Medicina könyvkiadó RT, Budapest, 1999.
- PULAYNÉ KOVÁCH Erzsébet: *A szeretet gyöngyszemei*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, é.n.
- RATH, Hans: *Kell egy kis segítség, mondta Isten*, Central Kiadói Csoport, Budapest, 2022.
- ROZSOS Erzsébet: *Ápolásetika*, Medicina könyvkiadó, megjelenés helye?, 2000.
- Susan SMITH, Susan: *Kommunikáció az ápolásban – Vezérfonal az ápoló önértékesítő és felelősségteljes kommunikációjához*, Medicina könyvkiadó, megjelenés helye?, 2015.
- TÖRÖK József: *A Magyar Föld Szentjei*, Tulipán kiadó, 1991.
- TURCSIK György: *Teréz Anya. Jézus Illata*, kiadó? Budapest, 2000.

Internetes források

- Anyanyelvi kultúráközvetítés, 4(2), 28–33. (2021) ZÓKAPéter: „Költő vagyok és katolikus”. *Pilinszky János művészetfilozófiájáról*, Pannónia Kulturális Egyesület, in: <http://real.mtak.hu/138169/1/Zoka202121.pdf>
- Citatum <https://www.citatum.hu/idezet/21143>
- DIÓS István: *Árpádházi Szent Erzsébet*, in: <https://archiv.katolikus.hu/szentek/1119.html>
- DIÓS István: *Felebaráti szeretet*, 1993 in: Magyar Katolikus Lexikon, <http://lexikon.katolikus.hu/F/felebar%C3%A1ti%20szeretet.html>
- DIÓS István: *Néri Szent Fülöp*, in: <https://archiv.katolikus.hu/szentek/1119.html>
- DIÓS István: *Néri Szent Fülöp élete*, in: <https://metropolita.hu/2013/05/neri-szent-fulop-elete/>
- DIÓS István: *Néri Szent Fülöp* in: Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/F/F%C3%BCI%C3%B6p.html>
- DOBA Éva: *Florence Nightingale - a lámpás hölgy*, in: Új Akropolisz Filozófia Iskola, <https://www.ujakropolisz.hu/cikk/florence-nightingale-lampas-holgy>
- Etikai Kódex: *Az egészségügyi szakdolgozókra vonatkozó etikai szabályok* http://www.meszk.hu/upload/meszk/document/meszk_etikai_kodex_2011.pdf
- Anna FLORI: *Az ápolók világnapja örzi Nightingale születésnapját*, in: Euronews, <https://hu.euronews.com/2020/05/12/az-apolok-vilagnapja-orzi-nightingale-szuletesnapjat>

- Keresztény Magvető 111.évf. 2.sz. (2005). JAKABHÁZI Erika: *Ne légy közömbös*, in: https://eda.eme.ro/bitstream/handle/10598/18645/KM_2005_02_190.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Magyar Katolikus Lexikon i/ Irgalmasság <http://lexikon.katolikus.hu/I/irgalmass%C3%A1g.html>
- Magyar Katolikus Püspöki Konferencia <https://regi.katolikus.hu/lelkiseg.php?h=30>
- Munkás Szent József Plébánia – Katolikus Kisokos 13 – 13. rész <https://munkasszentjosef.hu/mik-azok-az-irgalmassag-cselekedetei/>
- NAGY Ildikó: *Szociális Gondozó/ Ápolástan jegyzet*, 2009 in: <http://szocialis-gondozo.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=778633>
- OROSZ Gábor Viktor: *Segítségnyújtás és felelősségvállalás*, Teológiai és bioetikai szempontok az ápolás- és gondozásetikában, in: *Lelkipásztor – Evangélikus teológiai szakfolyóirat*, 95. évfolyam, 2022/2, 51-59, https://www.lutherkiado.hu/images/pdf/LP/2020/LP_202002.pdf, 2022.04.30.
- PAP Melinda: *Teréz anya és a segítő szeretet*. <https://noileg.ro/terez-anya-es-a-segito-szeretet-hit/>
- POLGÁR Péter: *Ágnes, aki a „Szegények szolgálója” lett – száz éve született Teréz anya*, Budapest Corvinus Egyetem. Tudományos Diákköri dolgozat, 2010. in: http://publikaciok.lib.uni-corvinus.hu/publikus/tdk/PP_20100325170835.pdf
- SIPOS Ilona Magdolna: *Ápolási szükségletek és a betegmegfigyelés szempontjai. Az ápolás etikai szabályai, a betegek jogai* https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meres_i_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/2_1851_016_101030.pdf
- SÜMEGHI Lóránt: *Véget ért a krakkói ifjúsági találkozó*, in: <https://888.hu/szabadvasarnap/veget-ert-a-krakkoi-ifjusagi-talalkozo-4062251/>
- Szimpatika *„A lámpás hölgy – Florence Nightingale*, in: <https://szimpatika.hu/cikkek/7718/a-lampas-holgy>
- ZSOLNAI László: *A spiritualitás szerepe a segítőszakmák megújításában*, in: https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2021/04/MT_2021_1-ebook.pdf#page=11

Függelékek

I.A. 001

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Mivel a sürgősségi részlegen dolgozom ez az idő nagyon változó, sajnos az utóbbi időben egyre csökken. Természetesen függ a beteg fizikai és mentális állapotától is, mely nagyban befolyásolja a kommunikációt. Ha a triázsban (beteg osztályozás) dolgozom, az eltöltött idő nem haladhatja meg az egy-két percet, gyors állapot felmérés és ezt követi a beteg leosztása egy orvosnak és nővérnek. Ha egyszerre nincs több beteg, még van lehetőségem röviden megnyugtatni a páciens, felvázolni, hogy mi fog történni vele és türelmet kérni, míg át tudja venni egy szakápoló. Ha a betegek ápolásában veszek részt, több lehetőségem van foglalkozni a beteggel. Ilyenkor első sorban meghatározó, hogy hány betegem van ugyanabban az időben, mennyire súlyos az állapotuk és az orvosnak milyen kedve van. Most már napi szinten megtörténik, hogy egyszerűen nem ad lehetőséget a nővérnek egy pár nyugtató szóra. Itt a sürgősségen minden kezelendő személy feszült, ez az a hely, ahol még nincs tiszta kép a betegségről, és az alapvizsgálatok elkezdődnek. Maximum tizenöt perc jut egy olyan betegre, aki három - négy órát tartózkodik a sürgősségi osztályon.

2. Milyennek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Protokoll rendszer szerint dolgozunk, melynek fő célja mindent ledokumentálni. Egyre kevesebb hangsúlyt fektetnek a kórelőzmény feltérképezésére a beteg ágya mellett. Jelenleg a számítógépes rendszerből tájékozódunk a kórtörténet felől. Manapság háttérbe szorul az orvosokban a beteggel szembeni együttérzés, hatalmi versenyszellem van közöttük, amely a minőségi ellátás rovására megy. Innen már egy lépcsőfok és mindenki ezt az irányt követi. Lassan az empátia a beteggel, az alázat a szakma iránt a múlté.

3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?

Én ahhoz a generációhoz tartozom, akik vért izzadtak az egészségügyi iskolában való felvételin, akik büszkén hordták minden reggel karukon a frissen vasalt fehér köpenyt, akik huszonöt éven keresztül kisebb fizetésért dolgoztak, mint a készruhágyárban... Gyermekkorai álmok váltak valóra. Itt nem elég elvégezni a ránk

osztott feladatot, nekünk a beteg ember lelkéhez kell eljussunk, tiszteletben tartva emberi méltóságát és megértéssel támogatni őt. Semmi sem tudja azt a felemelő érzést pótolni, mint egy hálás beteg köszönő pillantása

4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?

Ha lelkiismeretesen szeretnénk végezni a munkánkat, fejlődésre van szükségünk úgy szakmai területen, mint lelki oldalon. A szenvedő betegnek a fizikai tünetek mögött ott van a szorongó lelke, a félelem a betegség fogságától, az újtól való bizonytalanság, és a gondosan felépített élete, mely pillanatok alatt lerombolódhat. Szakmánk művészete ezeket az állapotokat felismerni, és a szolgálatunk ne csak a kiszolgálásról szóljon, hanem valódi emberi kapcsolattá nemesüljön. Ebben a hitehagyott világban, empátiával a betegekre figyelni és meghallgatni őket, igazi kihívásnak minősül.

5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Igyekszem a kollégáimban a legkisebb jót is megtalálni, hiszem mindenki képes fejlődni, csak meg kell találni a megfelelő motivációt. Tudom, minden nap egy új esély. Jó emberek mindig voltak és lesznek. Ha havonta egy lépést teszünk a jó érdekében, már nem keltünk fel hiába. Saját tapasztalatom szerint szeretettel és hittel segíthetünk egymásnak, hiszen, ha a terheket is megosztjuk, könnyebb lesz a viselése. Érzem még nincs minden elveszve, látom, vannak kollégák, akikben van még empátia, emberség, csak erősíteni kell őket, hogy merjék gyakorolni. Hatalmas lépés lenne, ha kötelező kommunikációs képzéseket szervezne a vezetőség, ahol az egyházak lelkészei vezetésével elsajátíthatnánk a cselekvő szeretet gyakorlását az emberi kapcsolatainkban.

I.A. 002

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Manapság sokan panaszkodnak, hogy a megnövekedett papír munka, a számítógépes nyilvántartás a betegre szánni idő rovására megy. Ez szerintem nem teljesen igaz. Megfelelő belső szervezéssel, ahol az adminisztratív feladatokat nem az ápoló kell végezze (végezheti nem feltétlenül egészségügyi végzettségű személy is) megoldható, hogy az ápoló annyi időt szánjon a betegre amennyi szükséges. Minden beteg igénye ilyen téren más és más, ezért nem tudnám kifejezni órákban, percekben, de szerintem rendben van.

2. Milyenek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Változást látok. A sok új szakág megjelenésével a beteg és a betegség holisztikus megközelítése nagyon feldarabolódott, oszlik a felelősség, a jövő majd megmutatja, hogy ez jó vagy rossz a betegnek és az ápolóknak, gyógyítóknak. Ezen kívül úgy látom egy kicsit védekező üzemmódban működik a rendszer (műhiba perek, protokollok). Defenzív stratégiával pedig hosszútávon ugye még egy foci meccs sem megnyerhető.

3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?

Az, hogy a szeretet nem elég. Nem véletlen, hogy ez lett a fogyatékkal élők egyik jelmondata. A cselekvés sem elég önmagában. Sokszor meggondolatlan. A kettő együtt talán már igen. A hit jut még eszembe, hinni, hogy ha a szeretetet a cselekvés szolgálatába állítjuk, akkor vívhatunk küzdelmeket akár gyógyulásért, akár megnyugvásért.

4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?

Az ápolói munka rendkívül megterhelő. Az ápoló személy el kell jusson a szolgáltatástól (a csak a pénzért 28 végzett munkától) az emberi kapcsolatig a beteg emberrel. Ehhez nagy energia szükséges mindkettő részéről. Ha megvan a kapcsolat, a kötődés, akkor lehet cselekedni, végezni a 31 ápolást. Ne legyünk jól képzett robotok, hanem jól képzettek ugyan, de mindenekelőtt emberek.

5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Erősíteni kell inkább, nem beépíteni. Mert ott van. Még... Ezért azok az ápolók is, akiket csak a meglehetősen nagy javadalmazás vonzott a pálya felé, látni fogják előbb utóbb, hogy a szolgáltatásként végzett ápolási munka elviselhető, a cselekvő szeretettel végzett munka pedig felemelő. Én optimista vagyok.

I.A. 003

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Az attól függ, hogy milyen állapotba van a beteg és, hogy hány beteg jut egy asszisztensre. Ha kevés beteg van, több az idő a betegre, mivel kevesebb az adminisztrációs munka. Pl. Ha veszünk egy átlagos nyolc órás munkanapot és a betegek száma nem haladja meg a tízet, amit én rendezek, akkor olyan 30-40 perc jut egy betegre.

De van olyan is, akire több idő kell és olyan is, akire kevesebb. Mivel különböző betegséggel fekszenek bent. Így, aki nem igényel több időt, akkor a másik kollegának jut az ő idejéből. Számunkra a betegre szánt idő, a minőségi időt jelenti. Ez idő alatt a beteg érezze, hogy ő van figyelem középpontjába.

2. Milyenek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Az egészségügyi rendszer változékony és hatékony. Folyamatosan fejlődnek. Készen állnak, ha jön valami új és hamar fel veszik a harcot vele, amennyire lehetőség van rá. A túlterheltség miatt nincs a feladat megfelelőképpen elosztva mindenkinek és emiatt néha az orvosok feladatai is ránk hárul ápolókra.

3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?

Számomra a cselekvő szeretet, egy bátorító, biztató szót, kedvességet, empátiát, önfeláldozó gondoskodást jelent. Amit napjainkban nagyon nehéz az ápolói szerepkörben a központba juttatni, de mindig emlékeztetjük magunkat arra, hogy ezért vagyunk ápolók. Szeretetet kimeríthetetlenül sokféle módon lehet adni egy jó cselekedettel, jó szóval egy mosollyal is akár vagy egy kézfogással is, amely sokszor ezer szónál vagy tetszél többet ér. Minél többet adunk, annál többet fogunk mi magunk is visszakapni.

4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?

A cselekvő szeretet munkavégzés során sokszor megnyilvánul egy érintéssel, egy simogatással vagy jó szóval lévő ott lét a beteg mellett. Megkérdezem, hogy hogy aludt? Mire van szüksége? Megkérem, hogy ha bármire szüksége van a mai nap szólnon, itt vagyok és azért vagyok, mert nemcsak a gyógyszereit és a kezelését el kell végeznem, hanem mert szeretnék segíteni, amiben csak tudok. Bármennyire is kevés az idő, mégis fontosnak tartom, hogy a beteg érezze, hogy ott vagyunk mellette és nem csak fizikálisan, hanem lelkiileg és szellemileg is. Amikor meghallgatjuk a beteget, bátran kimerem jelenteni, hogy segít elfogadtatni a betegségét és reményt ad a gyógyulásában. És örvendünk, ha szeretetünk olyan szívekre talál, akik viszonzják is egy mosollyal rögtön.

5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Beépíthető es nem szabad hagyni, kiveszni akkor sem, ha rengeteg az adminisztrációs munka. Nagyon sok alázatra van szükség, hiszen sajnos a vezetők részéről

sincs bátorítás a cselekvő szeretet felsorolására, mivel ha több időt töltünk egy betegnél, akkor már megszólítanak. Én elmondhatom, hogy mindent megteszek annak érdekében, hogy alázattal végezzem az ápolási munkám, még ha le is maradok az adminisztrációs feladatok elvégzéséről. Épp ezért nagyon sokszor azzal szembesülök, hogy tovább kell bent maradjak az osztályon a papír munkáim elvégzése érdekében. De mosolyogva és lelki békével tudom kijelenteni, hogy megéri így végezni nap mint nap az ápolási munkámat.

I.A. 004

1. Általában mennyi időt tud egy betegre szánni az ápolás során az ügyelete alatt?

Mivel én most nem dolgozom aktívan a betegágy mellett, a kolleganőkkel való beszélgetések alapján és az ápolási munka megszervezése kapcsán azt tudom mondani, hogy egyrészt a munka mennyiségétől (vagyis hogy mennyi a beteg és milyen az állapotának súlyossága) de az ápoló egyéni ítélőképessége és lelkesége a függvénye annak, hogy mennyi időt tud szánni egy betegre. Lehet, hogy volna idő, de nem elég empatikus az ápoló. Viszont azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyre több a dokumentáció, amit ki kell tölteni, és úgy gondolom, hogy mindamelllett, hogy fontos része a munkánknak, sok értékes időt vesz el, amit a beteggel tölthetnénk. Végül is szakmai pályafutásom első huszonöt évét betegágy mellett töltöttem így személyes is, amit írtam.

2. Milyenek tarja a mai egészségügyi rendszert?

Elsősorban kissé személytelennek tartom. Nem az embert nézi egészében, hanem nagyon szét van bontva szakterületre. Mindenki csak a saját részét értékeli, az egészséget, ami az ember és az élet maga, kevesen rakják össze. Nagyon jó dolog, hogy fejlődünk, hogy többet, jobbat tudunk szakmailag és műszerezettség szempontjából. Jobb, minőségibb felszereltséggel tudunk dolgozni sokkal jobbak a feltételek, amelyek között végezhetjük az ápolást, de úgy gondolom sosem szabad ebből kihagyni az ember és az élet védelmét, tiszteletét és szeretetét.

3. Mi jut eszébe a cselekvő szeretetről?

Elsősorban az, hogy a szeretetről lehet sokat és nagyot mondani, de ha a cselekedeteinkkel nem ezt éljük meg, akkor csak por, amit elvisz a szél. Hiszem és vallom amit a Szentírás Szeretethimnusza ír: „Hitemmel elmozdíthatom a hegyeket is, De ha szeretet nincs bennem, / Csak zengő érc vagyok és pengő cimbalom.” A szeretet

cselekedetek nélkül nem igazi. A cselekedeteink is, ha csak azért történnek, mert meg kell tenni és nem szívből jövő szolgálat, akkor nagyon nehezen megy. Nagyon sok tanulnivalónk van ezen a téren az Úr Jézustól, aki annyira szeretett minket, hogy életét adta értünk. Hol vagyunk mi sokszor ettől?

4. Mit gondol, hogyan nyilvánul meg a cselekvő szeretet az ápolói munka végzésekor?

Az ápolói munka végzése során szerintem, akkor nyilvánul meg a cselekvő szeretet, amikor nem csak a szakmai tudásunk legjobbjával végezzük munkánkat, hanem szeretettel meghallgatjuk a beteget. Egy mosoly, vagy simogatás, egy biztatás nagyon fontos, akkor is, amikor úgy érezzük, hogy már elfáradtunk és nincs is mit adnunk. Amikor egy korty vizet szeretettel adunk a betegnek, amikor lemosuk a beteg fáradt testét. Amikor vigasztalást tudunk nyújtani, amikor méltósággal el tudjuk kísélni a végső útra, meghallgatva félelmeit és bátorítva őt, hogy az Úr vele van.

5. Ön szerint a cselekvő szeretet beépíthető-e a mai egészségügyi rendszerbe?

Én úgy gondolom, itt nem az a kérdés, hogy beépíthető-e a cselekvő szeretet a mai egészségügyi rendszerbe, hanem hogy *szerves része kell legyen!* Ha elfelejtünk szeretettel, lelkesedéssel és természetesen komoly szakmai tudással aktívan részt vállalni a betegápolás folyamatos minőségi javításában, az esendő ember ápolásában, ha nem tudunk tiszta szívvel, alázattal szolgálni, akkor nem az egészségügyi rendszerben a helyünk. Ez nem egy munka, ez egy hivatás, amit szívvel, lélekkel, hittel és alázattal kell tenni! Ez itt a kulcs... a hit, a remény és a szeretet. De a legfontosabb a szeretet és az ebből fakadó cselekedet.

Abstract

The topic of the master's dissertation is the role of Love in Action among health care workers.

In order to examine the topic in depth, the dissertation is divided into the following sections: the first section forms the theoretical part of the topic and also includes the research of the topic from the point of view of health care and theology.

The first chapter actually looks for the answer to what a health care workers responsibilities are and what basic competencies he or she should have and what expectations they have to meet. In addition to the expectations, the study of the code of medical ethics are detailed as well as the description of the medical process itself, which is intended to illustrate the interaction between the nurse and the patient and their environment.

In the second chapter, we also examined physical and spiritual acts of mercy and tried to cite as examples, saints, who even in the most impossible of situations, could turn to the sick without forgetting that they too are images of God and share equal rights to all noble persons. We chose saints from different age groups, and this choice was based on how nursing care was performed using physical and spiritual acts of mercy.

In the research part of our dissertation, located in the third major chapter, we were interested in to what extent the practice of love in action is present among hospital health workers in the city of Odorheiu Secuiesc. To determine this, we conducted qualitative research in which we interviewed four subjects in order to determine the presence of love in action in their daily patient care. The extent to which love in action and patient care overlap in everyday life. At the same time, from the conclusions drawn, light is shed onto the extent of which love in action is lived out as a vocation and is present in a nurse's life today.